

KALLELSE

Nämnd	Barn- och utbildningsnämnden
Datum och tid	2016-09-15 Kl. 08.30
Plats	SKB, sammanträdesrum Tvärnö, Östhammar
Närvarorätt	Ärende: 2 - 11

ÄRENDELISTA

1. Skolpliktsärende
Föredragande: Anna-Karin Sehlstedt-Ståhl
2. Årsbudget 2016: Budgetuppföljning avseende kvartal 2
Föredragande: Sara Ersund
3. Riktlinjer för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg
4. Motion från Kerstin Dreborg (MP) angående lokalt snabbspår för lärare
5. Remiss, Regional utvecklingsstrategi, Uppsala län
6. Policy för ekologisk hållbarhet
7. Information från förvaltningen
8. Rapporter från skolråd m.m.
9. Redovisning av delegationsbeslut
10. Information
11. Kurs- och konferensinbjudningar

.....
Sekreterare Per-Åke Berg

.....
Ordförande Roger Lamell (S)

1 Dnr BUN-2016-064 Dpl 627

Skolpliktsärende

Skolplikt innebär en fullständig rätt till utbildning som ingen kan ta ifrån barn och ungdomar. Som förälder har man ett tydligt ansvar för att barnet får sin utbildning och inte håller barnet hemma, eller av olika anledningar inte ser till att barnet kommer till skolan.

Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att vårdnadshavare inte gjort sitt för att barnet går i skolan kan barn- och utbildningsnämnden förelägga föräldern att ta sitt ansvar. Vitesföreläggande betyder att vårdnadshavare hotas med penningböter om inte eleven uppfyller skolplikten.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-18

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

2 Dnr BUN-2015-033 Dpl 041

Årsbudget 2016: Budgetuppföljning avseende kvartal 2

Handling A

Driftbudgetuppföljning för kvartal 2 redovisas.

Föreligger ingen budgetuppföljning avseende kvartal 2.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-18

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

3 Dnr BUN-2016-075 Dpl 630

Riktlinjer för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg

Handling B1-2

Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2011-06-09 om "Barnomsorgen i Östhammars kommun – Riktlinjer, köregler och avgifter gällande förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg för barn i åldern 1-12 år.

Dessa riktlinjer har nu omarbetats och det föreligger nu ett förslag till nya riktlinjer, "Riktlinjer för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg".

Förslaget diskuteras och justeras.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-18

Barn- och utbildningsnämnden antar "Riktlinjer för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg". Dessa riktlinjer ersätter "Barnomsorgen i Östhammars kommun – Riktlinjer, köregler och avgifter gällande förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg för barn i åldern 1-12 år, som beslutades 2011-06-09.

4 Dnr BUN-2016-074 Dpl 913
Dnr KS 2016-536 Dpl 913

Motion från Kerstin Dreborg (MP) angående lokalt snabbspår för lärare

Handling C1-2

Kerstin Dreborg (MP) yrkar i motion daterad 2016-06-09 att barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att utarbeta riktlinjer för ett lokalt snabbspår för lärare i Östhammars kommun.

Yttrandet över motionen lämnas till kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-18

Barn- och utbildningsnämnden antar yttrandet och överlämnar det till kommunstyrelsen.

5	Dnr BUN-2016-076	Dpl 900
	Dnr KS-2016-472	Dpl 900

Remiss, Regional utvecklingsstrategi, Uppsala län

Handling D1**Handling D2 – delas ut på sammanträdet**

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är en långsiktig strategi som handlar om hur organisationen Region Uppsala vill möta framtidens utmaningar och utveckla det geografiska området Uppsala län tillsammans med kommunerna, näringslivet, myndigheter, civilt samhälle och andra aktörer.

Regionförbundets styrelse beslutade 12 maj 2016 att, utan eget ställningstagande, sända ut förslag till Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län på remiss.

Utvecklingsstrategin har remitterats till samtliga nämnder och remissvar ska vara lednings- och verksamhetsstöd tillhanda senast 19 september 2016.

Nämndsekreterare Per-Åke Berg informerar om arbetet med remissen.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-18

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

6	Dnr BUN-2016-073	Dpl 003
	Dnr KS-2014-373	Dpl 003

Policy för ekologisk hållbarhet

Handling E1-2

Kommunfullmäktige ska besluta om policy för ekologisk hållbarhet och har inbjudit samtliga nämnder att ge synpunkter på föreslagen policy. Utöver allmänna synpunkter önskas särskilt synpunkter kring

- Möjlighet att implementera policyn som ett av nämndens styrande dokument.
 - Möjligheter att implementera policyn i uppdrag och daglig verksamhet inom nämndens verksamhetsområde.
-

- Läsbarhet och omfattning.

Synpunkterna ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2016-09-23.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-18

Barn- och utbildningsnämnden godkänner skrivelsen och överlämnar den till kommunstyrelsen.

7

Information från förvaltningen

8

Rapporter från skoloråd m.m.

9

Redovisning av delegationsbeslut

Följande förteckningar över delegationsbeslut redovisas:

Personalfrågor

Verksamhetsfrågor

2016-06-15

Barn- och utbildningschef Lisbeth Bodén
(Beslut och yttrande i enskilt elevärende mot annan myndighet)

2016-06-16

Verksamhetscontroller Elisabeth Lindkvist
(Samråd om detaljplan Prästhöjden, Alunda).

KALLELSE/FÖREDRAGNINGSLISTA

Datum

2016-09-09

Sid

6 (10)

2016-06-16	Verksamhetscontroller Elisabeth Lindkvist (Samråd om detaljplan Gimo brandstation).
2016-08-15	Förskolechef Camilla Lindström (Plats i förskola till barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling)
2016-08-16	Förskolechef Camilla Lindström (Plats i förskola till barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling)
2016-06-17	Verksamhetscontroller Elisabeth Lindkvist (Skolskjuts busskort särskilda skäl växelvis boende, busskort särskilda skäl val av skola, skolskjuts med taxi särskilda skäl).
2016-06-21	Barn- och utbildningschef Lisbeth Bodén (Stöd för inackordering)
2016-08-11	Särskolestrateg Anne Lee Larsson (Mottagande i grundsärskola)
2016-08-18	Förskolechef Jenny Änggård (Plats i förskola till barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling)
2016-08-22	Rektor Cecilia Eriksson (Plats i fritidshem med hänsyn till barnets eget behov)
2016-08-22	Verksamhetscontroller Elisabeth Lindkvist (Skolskjuts busskort särskilda skäl växelvis boende, busskort särskilda skäl trafikförhållanden, busskort särskilda skäl val av skola, busskort särskilda skäl, skolskjuts med taxi särskilda skäl, skolskjuts med taxi särskilda skäl trafikförhållanden, skolskjuts med taxi särskilda skäl växelvis boende).
2016-08-26	Verksamhetscontroller Elisabeth Lindkvist (Skolskjuts busskort särskilda skäl växelvis boende, busskort särskilda skäl val av skola, skolskjuts med taxi särskilda skäl).
2016-08-29	Verksamhetscontroller Elisabeth Lindkvist (Skolskjuts busskort särskilda skäl växelvis boende, vinterbusskort särskilda skäl, busskort särskilda skäl val av skola, skolskjuts med taxi särskilda skäl växelvis boende, bussbiljett särskilda skäl växelvis boende).

KALLELSE/FÖREDRAGNINGSLISTA

Datum

2016-09-09

Sid

7 (10)

2016-08-29	Förskolechef Jenny Änggård (Plats i förskola till barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling)
2016-08-29	Ekonom Sara Ersund (Beslut om självskjutsersättning i stället för UL-kort)
2016-08-29	Rektor Michael Greifeneder (Plats i fritidshem med hänsyn till barnets eget behov)
2016-09-05	Verksamhetscontroller Elisabeth Lindkvist (Skolskjuts med taxi särskilda skäl, vinterbusskort särskilda skäl trafikförhållanden, busskort särskilda skäl val av skola, busskort särskilda skäl trafikförhållanden, bussbiljett särskilda skäl växelväs boende, skolskjuts med taxi särskilda skäl trafikförhållanden)
2016-09-05	Barn- och utbildningschef Lisbeth Bodén (Stöd för inackordering)
2016-09-06	Rektor Johan Mattsson (Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.)
2016-09-06	Rektor Cecilia Eriksson (Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.)
2016-09-06	Anna-Karin Sehlstedt-Stål, biträdande rektor (Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.)
2016-09-06	Rektor Michael Greifeneder (Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.)
2016-09-07	Barn- och utbildningschef Lisbeth Bodén (Yttrande till annan kommun avseende mottagande av elev)
2016-09-07	Barn- och utbildningschef Lisbeth Bodén (Bidrag till fristående grundskola)

10Information

- 1) Dnr BUN-2015-059 Dpl 627
Dom från Förvaltningsrätten 2016-06-13 avseende Laglighetsprövning enligt kommunallagen.
 - 2) Dnr BUN-2016-049 Dpl 627
Beslut från Skolinspektionen 2016-06-14 avseende Anmälan om kränkande behandling vid Vallonskolan, grundskola i Östhammars kommun.
 - 3) Dnr BUN-2016-022 Dpl 623
Dom från Förvaltningsrätten 2016-06-14 avseende Laglighetsprövning enligt kommunallagen.
 - 4) Dnr KFN-2016-084 Dpl 382
Utdrag ur protokoll fört vid kultur och fritidsnämndens sammanträde 2016-06-02 avseende Simskoleundervisning på Alundabadet under sommaren 2016.
 - 5) Dnr KS-2016-415 Dpl 003
Utdrag ur protokoll fört vid kommunstyrelsens sammanträde 2016-05-31 avseende Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar samt att lämna ut en handling och att vägra, antagande.
 - 6) Dnr KS-2016-402 Dpl 003
Utdrag ur protokoll fört vid kommunstyrelsens sammanträde 2016-05-31 avseende Handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism, antagande.
 - 7) Dnr BUN-2015-048 Dpl 600
Beslut från Skolinspektionen 2016-05-20 efter uppföljning för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Östhammars kommun.
 - 8) Dnr BUN-2015-048 Dpl 600
Beslut från Skolinspektionen 2016-06-13 efter uppföljning för grundsärskola efter tillsyn i Östhammars kommun.
 - 9) Dnr BUN-2015-048 Dpl 600
Beslut från Skolinspektionen 2016-06-14 efter uppföljning för förskola efter tillsyn i Östhammars kommun.
 - 10) Dnr BUN-2015-048 Dpl 600
Beslut från Skolinspektionen 2016-06-14 efter uppföljning för gymnasieskola efter tillsyn i Östhammars kommun.
-

- 11) Dnr BUN-2015-048 Dpl 600
Beslut från Skolinspektionen 2016-06-14 efter uppföljning för vuxenutbildning efter tillsyn i Östhammars kommun.
- 12) Dnr KS-2016-415 Dpl 026
Utdrag ur protokoll fört vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-06-14 avseende "Systematiskt arbetsmiljöarbete i Östhammars kommun, antagande av riktlinjer".
- 13) Dnr KS-2014-373 Dpl 003
Utdrag ur protokoll fört vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-06-14 avseende "Miljömål och styrtal, antagande".
- 14) Dnr KS-2015-221 Dpl 352
Utdrag ur protokoll fört vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-06-14 avseende "Gång- och cykelvägsplan, antagande".
- 15) Dnr KS-2016-466 Dpl 003
Utdrag ur protokoll fört vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-06-14 avseende "Informations- och säkerhetspolicy, antagande".
- 16) Dnr KS-2016-415 Dpl 003
Utdrag ur protokoll fört vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-06-14 avseende "Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år, överflyttning av verksamheten.
- 17) Dnr BUN-2016-005 Dpl 623
Dom från Förvaltningsrätten 2016-06-27 avseende Laglighetsprövning enligt kommunallagen.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-18

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

- 18) Dnr KS-2016-397 Dpl 900
Utdrag ur protokoll fört vid kommunstyrelsens sammanträde 2016-08-23 avseende Remiss, betänkandet Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning
- _____

11

Kurs- och konferensinbjudningar

Kurs- och konferensinbjudningar redovisas.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-18

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Driftbudget, nettouppföljning*, tkr

	Budget	Förbr	Förbr i % Mål: 50 %	Helårs- utfall	Avvikelse/ Resultat	Avvikelse %
Centrala ansvar						
BOU-kontor	9 426	3 860	41,0	8 406	1 020	10,8
BUN	1 244	560	45,0	1 244	0	0,0
Skolledningen	16 656	8 580	51,5	17 676	-1 020	-6,1
Forsmarks gymnasium	0	0	0,0	0	0	0,0
Köp/Sälj platser	70 660	35 910	50,8	71 160	-500	-0,7
Lokaler hela BOU	87 928	43 955	50,0	87 928	0	0,0
Skolmåltider hela BOU	23 555	11 770	50,0	23 555	0	0,0
Skolskjuts/inack	18 469	9 477	51,3	18 469	0	0,0
Kapitalkost/investeringar	3 838	2 043	53,2	3 838	0	0,0
Barnomsorgsövergrip	-19 820	-10 108	51,0	-20 120	300	-1,5
Övrigt, inkl reserv	9 753	2 354	24,1	7 169	2 584	26,5
Skolutvecklingsenheten	8 590	4 278	49,8	8 590	0	0,0
Elevstödsenheten inkl SYV	17 664	9 127	51,7	18 224	-560	-3,2
Nyanländaenheten	5 728	3 745	65,4	5 728	0	0,0
Summa	253 691	125 552	49,5	251 867	1 825	0,7
Skolor, förskolor						
Kulturskola	5 003	2 337	46,7	5 003	0	0,0
Öppen förskola, Fam cen	303	131	43,2	303	0	0,0
Förskola	69 433	34 711	50,0	69 783	-350	-0,5
Familjedaghem	7 850	3 955	50,4	7 425	425	5,4
Fritidshem	19 355	9 423	48,7	19 405	-50	-0,3
Grundskola	103 429	51 646	49,9	104 179	-750	-0,7
Grundärskola	4 412	2 218	50,3	4 412	0	0,0
Insatser enl LSS (11:an)	1 062	471	44,4	1 062	0	0,0
Summa	210 847	104 892	49,7	211 572	-725	-0,3
Bruksgymnasiet						
Ungdomsgymnasiet	32 665	14 759	45,2	32 665	0	0,0
Kommunalt aktivitetsansvar	250	313	125,2	350	-100	0,0
Vuxenutbildningen	7 208	4 539	63,0	8 208	-1 000	-13,9
Summa	40 123	19 611	48,9	41 223	-1 100	-2,7
Hela BOU	504 661	250 055	49,5	504 662	0	0,0

* Detta är en nettouppföljning, dvs kostnader minus intäkter. Kostnadsbudgeten uppgår till 551 853 tkr och intäktsbudgeten till 47 192 tkr

Investeringsbudget, uppföljning, tkr

Projekt	Budget	Förb	Förbr i %	Prognos	Avvikelse	Avvik %
Ofördelat BUN	900	0	0,0	830	70	7,8
Diamanten inne och ute	913	93	10,2	913	0	0,0
Edsskolan ute och inne	1 075	71	6,6	1 075	0	0,0
Kristinelundskolan inne	1 000	15	1,5	1 000	0	0,0
Vallonskolan inne	200	195	97,5	200	0	0,0
ÖCIS inne	112	112	100,0	112	0	0,0
Bruks gymnasiet inne	585	526	89,9	585	0	0,0
KVV-labb	800	864	108,0	870	-70	-8,8
Olandsskolan inne	100	0	0,0	100	0	0,0
Summa	5 685	1 876	33,0	5 685	0	0,0

BUN:s utvecklingsbudget, uppföljning, tkr

	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016	2 017
Lärarlyft	326	414				
Skola 2011	330					
Antimobbning Öregrund	25		25			
Kompetensväxling	570					
Teknik & Naturskolan		100				
Projektledare Lean + Ed Österby		320				
Marknadsföring Bruks		70	70			
Dansen i skolan, Frösan		4	8			
Utveckling Vallonmodellen			500			
Nätmobbing, Ed			15,4			
Hamarskolan entreprenörskap			50			
IKT för chefer i grsk och fsk			100			
Lean Fsk*			0	182		
Star 2014, pris i tävlingen**			0,0			
Hälsöäventyr				225		
Summa	1 251	908	768,4	407		
Budget	1 251	1 570	1 200	800	0	0
Återstår	0	662	431,6	393		

* Ingen del av bidraget betalades ut 2014

** Ansökan om 1500 kr till Star 2014 har dragits tillbaka

Barnomsorgen i Östhammars kommun

**Riktlinjer, köregler och avgifter gällande
förskola, fritidshem och pedagogisk
omsorg för barn i åldern 1 – 12 år**

Vad är barnomsorg?

Barnomsorg är ett samlingsbegrepp för den förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som regleras i Skollagen (2010:800).

Med förskoleverksamhet menas förskola eller annan pedagogisk verksamhet för barn som ännu inte börjat förskoleklass eller grundskola.

Med skolbarnsomsorg menas fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet för elever som börjat förskoleklass eller grundskola.

Vad säger lagen?

Alla barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat förskoleklass eller annan utbildning för fullgörande av skolplikten ska erbjudas förskola från det att barnet fyllt ett år.

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg.

Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och vars vårdnadshavare önskar det.

På motsvarande sätt ska varje kommun erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och grundsärskola.

Fritidshemmet ska komplettera utbildningen i förskoleklassen, grundskolan eller grundsärskolan, stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation.

Verksamhet ska tillhandahållas i den omfattning som behövs med hänsyn till vårdnadshavarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek och barnen ska även i övrigt erbjudas en god miljö.

Kommunen ska erbjuda plats utan oskäligt dröjsmål och så nära barnets eget hem eller skola som möjligt med beaktande av vad som krävs för att effektivt utnyttja lokaler och andra resurser. Skälig hänsyn ska också tas till vårdnadshavarens önskemål.

I stället för förskola och fritidshem kan kommunen, om vårdnadshavaren önskar det, erbjuda ett barn pedagogisk omsorg, till exempel familjedaghem. Sådan omsorg ska genom pedagogisk verksamhet stimulera barns utveckling och lärande.

Vem kan få barnomsorg?

Barn har rätt till barnomsorg under den tid barnets vårdnadshavare förvärvsarbetar eller studerar. Även barn vars vårdnadshavare är arbetssökande eller föräldraledig, har viss rätt till barnomsorg.

Olika former av barnomsorg

Förskola för barn i ålder 1-5 år.

Allmän förskola erbjuds för barn från och med höstterminen det år barnet fyller tre år. Verksamheten omfattar minst 525 timmar om året och är avgiftsfri. Verksamheten följer skolans terminer, med samma lov dagar som skolan.

Pedagogisk omsorg (familjedaghem/dagbarnvårdare) för barn i ålder 1-12 år. För skolbarn gäller att plats får behållas längst till och med vårterminen det år barnet fyller 13 år.

Omsorg på obekväm tid för barn vars vårdnadshavare arbetar på obekväm tid, dvs kvällar, nätter och helger, erbjuds om möjligt plats i denna verksamhet.

Öppen förskola tar emot barn i förskoleåldern tillsammans med vårdnadshavare eller annan vuxen.

Fritidshem för skolbarn i åldern 6-12 år. Plats i fritidshem erbjuds till och med vårterminen det år eleven fyller 13 år.

Rätt till förskola och fritidshem

Barn ska vara folkbokförda i kommunen för att ha rätt till plats. Barn från annan kommun som med hänsyn till sina personliga förhållande, har särskilda skäl kan tas emot i kommunens förskolor efter särskild prövning. Växelvist boende anses inte utgöra särskilda skäl.

Barn till vårdnadshavare som förvärvsarbetar eller studerar har rätt till den tid de behöver för sitt arbete eller sina studier.

Barn (1-5 år) till vårdnadshavare som är arbetssökande eller föräldraledig har rätt till förskola 15 timmar per vecka.

Barn 3-5 år har rätt till allmän förskola oavsett vårdnadshavarnas sysselsättning.

Vårdnadshavare kan även ansöka om utökad tid när barnets eget behov är grund för detta. Rätt till utökad tid på grund av barnets eget behov beslutas efter särskild prövning.

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver stöd i sin utveckling ska erbjudas plats i förskolan om inte barnets behov av sådant stöd tillgodoses på annat sätt.

Anmälan till barnomsorg

Anmälan görs på kommunens hemsida via E-tjänst barnomsorg. För att plats ska kunna erbjudas önskat datum, ska anmälan ha inkommit senast fyra månader innan. Du anger i anmälan när och var plats önskas. Placeringsdatum är lika med påbörjad inskolningsperiod, där någon vårdnadshavare deltar.

Inplacering i kö

Barnomsorgskön är sorterad efter anmälningsdatum. Om flera barn har samma anmälningsdatum går det äldsta barnet före.

Syskon placeras vid samma enhet om du så önskar och om det är möjligt. Med syskon menas biologiska syskon samt barn i samma hushåll oavsett vårdnadshavare.

Överflyttning mellan omsorgsformerna/orterna i kommunen aktualiseras genom ny ansökan från vårdnadshavaren.

När ledig plats finns, erbjuder barn- och utbildningskontoret plats till familjen via e-post till anmäld e-postadress. Erbjudandet ska sedan besvaras inom två veckor.

Placering

Målsättningen är att erbjuda plats i enlighet med ditt önskemål. Om så inte skulle vara möjligt erbjuds plats på alternativ enhet.

När vårdnadshavare får en plats anses den/de som platsinnehavare.

Fastställande av avgift

Avgiften bestäms utifrån hushållets sammanlagda inkomst.

Villkor avseende vistelsetider

Omfattning

Barnomsorg tillhandahålls i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete eller studier plus rimlig tid för resor. Det betyder att om en vårdnadshavare, eller båda, är lediga från förvärvsarbete/studier (till exempel semester) har barnet inte rätt att vistas i barnomsorgen. Vid vårdnadshavarens sjukdom får barnet vara kvar i verksamheten.

För vårdnadshavare som har skiftarbete eller har oregelbunden arbetstid är sysselsättningsgraden avgörande för vistelsetiden – detta oavsett när arbetet utförs. Barnet kan alltså ha rätt att vistas dagtid i verksamheten även när vårdnadshavaren är hemma för att arbetet utförs på natten.

Vid vårdnadshavares länge sammanhängande ledighet som ingår i tjänsten, har barnet rätt till förskoleverksamhet 15 timmar/vecka.

De vårdnadshavare som erbjuds tillfälligt arbete omfattas inte av 15-timmarsregeln.

Omsorgsschema

Som vårdnadshavare ska du lämna ett aktuellt omsorgsschema som anger hur många timmar i veckan som barnet kommer att vistas i verksamheten, det görs via E-tjänst barnomsorg. Barn i pedagogisk omsorg (familjedaghem) kan vid en varaktig förändring inte garanteras plats inom samma barnomsorgsform.

Omsorg på obekväm arbetstid

Kommunen har ingen lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på obekväm tid, men försöker tillgodose behovet under vissa förutsättningar. En individuell prövning sker i varje enskilt fall. Beslut beviljas för högst sex månader i taget, därefter omprövas beslutet. Av organisatoriska eller ekonomiska förutsättningar är tillgången på platserna begränsade varför ingen garanti om plats kan utlovas.

Omsorg på obekväm arbetstid är avsedd för barn mellan 1-12 år vars vårdnadshavare har sitt ordinarie arbete förlagt till kvällar, nätter och helger. Detta gäller ensamstående vårdnadshavare med sådana arbetstider, gifta eller sammanboende där båda parter arbetar sådana tider. Omsorgsbehovet ska vara regelbundet och kontinuerligt återkommande och andra möjligheter att tillgodose behovet av omsorg ska ha prövats.

Arbetstidens förläggning ska styrkas med intyg/schema från arbetsgivaren.

Vårdnadshavaren ska också kunna styrka att hon/han prövat möjligheten att förändra sin arbetstid.

Allmän förskola för 3-5 åringar

Allmän förskola innebär att kommunens alla tre- till femåringar garanteras en avgiftsfri förskolepedagogisk verksamhet som omfattar minst 525 timmar om året. Barn ska erbjudas plats i allmän förskola från och med höstterminen det år då barnet fyller tre år. Den allmänna förskolan är frivillig för barnen att delta i. Avgiften reduceras med 3/8 under september – maj för tre- till femåringar för den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Vårdnadshavaren väljer i samråd med förskolan ett av följande alternativ:
Måndag-fredag kl. 09.00-12.00 eller tisdag-torsdag kl. 09.00-14.00.

Om vårdnadshavare önskar att barnet ska övergå från avgiftsbelagd förskoleverksamhet till avgiftsfri allmän förskola ska grund för placering ändras till allmän förskola via E-tjänst barnomsorg.

3-5 åringar placerade i pedagogisk omsorg (familjedaghem/dagbarnvårdare)

Avgiften reduceras med 3/8 under september – maj för tre- till femåringar med placering i pedagogiska omsorg.

Planerad stängning

Stängning av verksamheten för planerade studiedagar/fortbildning för personal får ske högst fyra dagar per år. Information om stängning ska meddelas vårdnadshavare minst 6 veckor innan. Samordning mellan enheterna ska ske inom varje ort.

Sammanslagning av enheter

Under till exempel jul och sommar kan flera enheter på samma ort ha gemensam verksamhet på en enhet.

Uppsägning av plats

När barnet inte längre behöver barnomsorg ska platsen sägas upp två (2) månader innan barnet beräknas sluta. Avgift tas ut under uppsägningstiden, oavsett om barnet nyttjar platsen eller inte. Uppsägningen ska göras via E-tjänst barnomsorg.

Uppsägning av plats under perioden juni-augusti befriar inte familjen från betalningsansvar om barnet återkommer till verksamheten före den 1 oktober samma år.

Kommunen kan säga upp barnomsorgsplats i följande fall:

- Vid bristande betalning av barnomsorgsavgift
- Vid frånvaro mer än femton dagar i följd utan anmälan
- Om vilseledande uppgifter om inkomst och omsorgstid har lämnats.

Plats i förskola och i pedagogisk omsorg för barn i förskoleålder får behållas längst till den 30 juni det år barnet fyller 6 år.

Plats i fritidshem eller pedagogisk omsorg för skolbarn får behållas längst till vårterminen det år barnet fyller 13 år.

När rätten till platsen upphör enligt ovan angivna tidpunkter krävs ingen särskild uppsägning.

Tillfällig skolbarnomsorg

Tillfällig skolbarnomsorg kan, i mån av plats och möjlighet, erbjudas på fritidshem. Behov av sådan placering anmäls till barn- och utbildningskontoret. Besked om att plats lämnas senast fyra veckor före önskad placeringsdag.

Avgifter

Kommunen tillämpar den av regeringen fastställda så kallade maxtaxan för plats i förskoleverksamhet och skolbarnomsorg. Avgiften fastställs utifrån hushållets samlade bruttoinkomst med ett inkomsttak för taxan (för närvarande 42 890 kronor per månad).

Avgift betalas 12 månader per år och betalas innevarande månad. Om betalning av avgiften inte sker inom föreskriven tid trots påminnelser anses rätten till barnomsorgsplatsen förverkad och sägs upp.

Barnomsorgsavgiften beräknas enligt nedanstående principer:

Högsta avgift i **förskola/pedagogisk omsorg** (förskolebarn) ska vara:

- Barn nr 1: 3% av inkomsten – dock högst 1 313 kronor per månad
- Barn nr 2: 2% av inkomsten – dock högst 875 kronor per månad
- Barn nr 3: 1% av inkomsten – dock högst 438 kronor per månad
- Barn nr 4: Ingen avgift

Högsta avgift i **fritidshem/pedagogisk omsorg** (skolbarn) ska vara:

- Barn nr 1: 2% av inkomsten – dock högst 875 kronor per månad
- Barn nr 2: 1% av inkomsten – dock högst 438 kronor per månad
- Barn nr 3: 1% av inkomsten – dock högst 438 kronor per månad
- Barn nr 4: Ingen avgift

Det yngsta barnet räknas som det ”första” barnet.

Avgiftspliktiga

Platsinnehavaren/na är avgiftspliktiga. Taxan är densamma för ensamstående platsinnehavare, gifta/sammanboende platsinnehavare och familjehemsföräldrar.

Utgångspunkt för avgiftsberäkningen är den sammanlagda inkomsten i det hushåll barnet/barnen tillhör. Med hushåll avses ensamstående och gifta/sammanboende som är folkbokförda på samma adress.

Vårdnadshavare som begär delad faktura räknas i inkomsthänseende som två hushåll där vardera vårdnadshavares inkomst avgör respektive avgift.

När ena maken/sambon arbetar utomlands räknas även denna inkomst i avgiftsunderlaget, så länge det råder hushållsgemenskap.

Familjehemsföräldrarnas inkomster inklusive arvodesdelen utgör grunden för avgiften

Avgiftsgrundande inkomst

Avgiftsgrundande inkomst utgörs av hushållets sammanlagda inkomst:

- Lön och andra ersättningar i anslutning till anställning
- Familjehemsföräldrars arvodesersättning
- Pension (ej barnpension)
- Livränta (vissa undantag finns)
- Föräldrapenning
- Vårdbidrag för barn till den del det utgör arvode
- Sjukbidrag
- Sjukpenning
- Arbetslöshetsersättning
- Kontant arbetsmarknadsstöd
- Utbildningsbidrag avseende arbetsmarknadsutbildning
- Familjebidrag i form av familjepenning
- Dagpenning vid repetitionsutbildning för värnpliktiga m.m.

När det gäller näringsverksamhet, är det överskottet i inkomstslaget som ska tas med i hushållets bruttoinkomst. Det innebär att skattemässiga reserveringar inte ska ingå i underlaget, det är således bara den inkomst av aktiv och/eller passiv näringsverksamhet som förs ut på deklarationens huvudblankett som ska medräknas i hushållets sammanlagda bruttoinkomst.

Inkomstuppgift kommer att begäras in en gång per år. Lämnad inkomstuppgift kan komma att kontrolleras hos arbetsgivaren.

Inkomstanmälan till barnomsorgsavgift

Inkomstanmälan ska lämnas genom särskild blankett:

- vid nyplacering i samband med att du tackar ja till erbjuden plats,
- vid ändrade inkomst- eller familjeförhållanden,
- på begäran av kommunen.

Inkomstanmälan ska omfatta hushållets alla beskattningsbara inkomster enligt ovan angivna bestämmelser om avgiftspliktiga.

Med hushållet avses alla folkbokförda tillsammans med barnet – oavsett om de är vårdnadshavare för barnet.

Vid utebliven inkomstanmälan debiteras högsta avgift enligt maxtaxa.

Avgiftsbefrielse

Barn, vilka erhållit förskoleplats med stöd av Skollagen 8 kap. 7 § är avgiftsbefriade om omsorgsbehovet inte överstiger 15 timmar per vecka eller 525 timmar per år. För barn, vilka omsorgsbehovet överstiger 15 timmar per vecka eller 525 timmar per år avräknas 3/8 av avgiften

Särskild taxa för tillfällig skolbarnomsorg understigande 4 veckor

Avgiften beräknas och tas ut på följande sätt:

- Aktuell månadsavgift multipliceras med 0,25 om vistelsebehovet avser en vecka.
- Aktuell månadsavgift multipliceras med 0,50 om vistelsebehovet avser två veckor.
- Aktuell månadsavgift multipliceras med 0,75 om vistelsebehovet avser tre veckor.
- Endast hela veckor debiteras, används del av vecka avrundas uppåt.

Öppen förskola

Deltagande i Öppna förskolans verksamhet i kommunens regi är avgiftsfritt.

Tolkning och tillämpning

Tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser avgörs av barn- och utbildningsnämnden, som äger rätt att göra justeringar av tillämpningsbestämmelserna.

Vid tveksamhet om hur dessa bestämmelser ska tolkas och tillämpas åligger det berörda tjänstemän att aktualisera sådan frågeställning för avgörande av barn- och utbildningsnämnden. Berörda tjänstemän svarar också för att dessa bestämmelser anpassas till aktuella förhållanden och föreslår barn- och utbildningsnämnden att besluta om sådan förändring.

Behandling av personuppgifter

Uppgifter som krävs för ett barns placering, debitering av barnomsorgsavgift registreras i kommunens dataregister för barnomsorg.

Vart vänder du dig?

Barnomsorgsansvarig Eva Andersson

Tfn 0173-862 40

E-post eva.andersson@osthammar.se

Ytterligare information hitta du på kommunens hemsida

www.osthammar.se

Riktlinjer och köregler fastställs av barn- och utbildningsnämnden. Senaste revidering 2014-03-20
Avgifter fastställs av kommunfullmäktige. Senaste revidering 2010-09-28

Riktlinjer för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg

1. Allmänt

Riktlinjerna tillämpas för följande verksamheter som regleras i Skollagen (2010:800):

- Förskolan (kapitel 8)
- Fritidshem (kapitel 14)
- Annan pedagogisk verksamhet (kapitel 25)

2. Förskola och annan pedagogisk verksamhet för barn 1-5 år

Verksamheterna bedrivs i form av förskola och annan pedagogisk verksamhet (familjedaghem/dagmamma) samt allmän förskola (för barn från och med höstterminen det år de fyller tre år). Familjedaghemmen drivs både av kommunala samt av enskilda utförare.

Rätt till förskola och annan pedagogisk verksamhet

Rätten till förskola i Östhammars kommun avgörs enligt följande riktlinjer:

- Barnomsorg tillhandahålls inom ramen för verksamhetens öppethållande.
- Barnomsorg tillhandahålls i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete eller studier plus rimlig tid för resor. Det betyder att om en vårdnadshavare, eller båda, är lediga från förvärvsarbete/studier (till exempel semester eller ledig dag) har barnet inte rätt att vistas i barnomsorgen. Vid vårdnadshavarens sjukdom får barnet vara kvar i verksamheten. Även barn vars vårdnadshavare är arbetssökande eller föräldraledig, har viss rätt till barnomsorg.
- Barn ska vara folkbokförda i kommunen för att ha rätt till plats. Barn från annan kommun som med hänsyn till sina personliga förhållande, har särskilda skäl kan tas emot i kommunens förskolor efter särskild prövning. Växelvist boende anses inte utgöra särskilda skäl.
- Barn till vårdnadshavare som förvärvsarbetar eller studerar har rätt till den tid de behöver för sitt arbete eller sina studier, inom ramen för verksamhetens öppethållande.
- Barn (ett till fem år) till vårdnadshavare som är arbetssökande eller föräldraledig har rätt till förskola 15 timmar per vecka.
- Barn (tre till fem år) har **rätt till allmän förskola** (som är avgiftsfri), oavsett vårdnadshavarnas sysselsättning, från och med höstterminen det år barnet fyller tre år. Verksamheten följer skolans terminer, med samma lov dagar som skolan. Vårdnadshavaren väljer i samråd med förskolan ett av följande alternativ: Måndag-fredag kl. 09.00-12.00 eller tisdag-torsdag kl. 09.00-14.00.
- Vårdnadshavare kan även ansöka om utökad tid när barnets eget behov är grund för detta. Rätt till utökad tid på grund av barnets eget behov beslutas efter särskild prövning av förskolechef.
- Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver stöd i sin utveckling ska erbjudas plats i förskolan om inte barnets behov av sådant stöd tillgodoses på annat sätt.

- Vid vårdnadshavares längre sammanhängande ledighet som ingår i tjänsten, har barnet rätt till förskoleverksamhet 15 timmar/kalendervecka.
- De vårdnadshavare som erbjuds tillfälligt arbete omfattas inte av 15-timmarsregeln.

Anmälan till förskola och annan pedagogisk verksamhet

Anmälan görs på kommunens hemsida via E-tjänst barnomsorg. För att plats ska kunna erbjudas önskat datum, ska anmälan ha inkommit senast fyra månader innan. Du anger i anmälan när och var plats önskas. Placeringsdatum är lika med påbörjad inskolningsperiod, där någon vårdnadshavare deltar. Inskolning under sommarperioden är inte möjlig (under perioden juni till första veckan i augusti).

Placering i förskola och pedagogisk omsorg

Kommunen ska erbjuda plats utan oskäligt dröjsmål och så nära barnets eget hem eller skola som möjligt med beaktande av vad som krävs för att effektivt utnyttja lokaler och andra resurser. Skälig hänsyn ska också tas till vårdnadshavarens önskemål.

Målsättningen är att erbjuda plats i enlighet med lämnat önskemål. Om så inte skulle vara möjligt erbjuds plats på alternativ enhet.

Som vårdnadshavare ska ett aktuellt omsorgsschema lämnas som anger hur många timmar i veckan som barnet kommer att vistas i verksamheten, det görs via E-tjänst barnomsorg. Barn i pedagogisk omsorg (familjedaghem) kan vid en varaktig förändring inte garanteras plats inom samma barnomsorgsform.

När ledig plats finns, erbjuder barn- och utbildningskontoret plats till familjen via e-post till anmäld e-postadress. Erbjudandet ska sedan besvaras inom 14 dagar.

Byte av enhet eller omsorgsform

Överflyttning mellan omsorgsformerna/orterna i kommunen aktualiseras genom ny ansökan från vårdnadshavaren.

Om vårdnadshavare önskar att barnet ska övergå från avgiftsbelagd förskoleverksamhet till avgiftsfri allmän förskola ska grund för placering ändras till allmän förskola via E-tjänst barnomsorg.

Uppehåll i placering

Den som, vid annat än sommarledighet, inte ska utnyttja sin plats under mer än två månader kan ansöka om att ha kvar platsen upp till tre månader. Ansökan om att få behålla platsen sker skriftligen till barn- och utbildningskontoret. Avgift betalas även när platsen inte används.

Prioritetsordning

Barnomsorgskön är sorterad efter anmälningsdatum. Om flera barn har samma anmälningsdatum gäller följande prioriteringsordning:

1. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling. Om det särskilda stödet för ett barn kan tillgodoses på ett lika bra sätt på annan lämplig förskoleenhet har punkten 2 företräde framför denna punkt.
2. Syskon till barn som redan har plats på den aktuella förskolan. Med syskon menas samtliga barn i samma hushåll oavsett vårdnadshavare.
3. Ålder, det vill säga att äldre barn har företräde framför yngre

Planerings- och studiedagar

Stängning av verksamheten för planerade studiedagar/fortbildning för personal får ske högst fyra dagar per år. Information om stängning ska meddelas vårdnadshavare minst 6 veckor innan.

Under till exempel jul och sommar kan flera enheter på samma ort ha gemensam verksamhet på en enhet.

Avgifter och inkomstanmälan

Avgiften bestäms utifrån hushållets sammanlagda inkomst och betalas per månad, tolv månader om året. Kommunen tillämpar den av regeringen fastställda så kallade maxtaxan för plats i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Mer information om avgifter finns på Östhammars kommuns hemsida.

Inkomstanmälan görs på Östhammars kommuns hemsida via E-tjänst barnomsorg.

- vid nyplacering i samband med att du tackar ja till erbjuden plats,
- ändrade inkomst- eller familjeförhållanden,
- på begäran av kommunen.

Inkomstuppgift kommer att begäras in en gång per år. Lämnad inkomstuppgift kan komma att kontrolleras hos arbetsgivaren. Vid utebliven inkomstanmälan debiteras högsta avgift enligt maxtaxa.

Avgiftsbefrielse

Barn, vilka erhållit förskoleplats med stöd av Skollagen 8 kap. 7 § är avgiftsbefriade om omsorgsbehovet inte överstiger 15 timmar per vecka eller 525 timmar per år. För barn, vilka omsorgsbehovet överstiger 15 timmar per vecka eller 525 timmar per år avräknas 3/8 av avgiften.

Efter beslut av förskolechef kan ytterligare avgiftsfri tid beviljas.

Uppsägning

När barnet inte längre behöver barnomsorg ska platsen sägas upp två månader innan barnet beräknas sluta. Avgift tas ut under uppsägningstiden, oavsett om barnet nyttjar platsen eller inte. Uppsägningen ska göras via E-tjänst barnomsorg.

Uppsägning av plats under perioden juni-augusti befriar inte familjen från betalningsansvar om barnet återkommer till verksamheten före den 1 oktober samma år.

Plats i förskola och i pedagogisk omsorg för barn i förskoleålder får behållas längst till den 30 juni det år barnet fyller 6 år.

När rätten till platsen upphör enligt ovan angivna tidpunkter krävs ingen särskild uppsägning.

Avstängning

Kommunen kan säga upp barnomsorgsplats i följande fall:

- Vid bristande betalning av barnomsorgsavgift
- Vid frånvaro mer än femton dagar i följd utan anmälan
- Om vilseledande uppgifter om inkomst och omsorgstid har lämnats.

Om betalning av avgiften inte sker inom föreskriven tid trots påminnelser anses rätten till barnomsorgsplatsen förverkad och sägs upp.

Vid tre obetalda månadsavgifter kan placering sägas upp med omedelbar verkan. Avstängning kvarstår till dess vårdnadshavaren reglerat skulden eller upprättat överenskommelse om avbetalning. Avstängning av plats får inte ske om barnet är i behov av särskilt stöd eller för den del som omfattas av rätten till allmän förskola.

3. Fritidshem och annan pedagogisk verksamhet för elever 6-13 år

Verksamheten bedrivs i form av fritidshem och annan pedagogisk verksamhet (familjedaghem/dagmamma).

Fritidshem för skolbarn i åldern 6-12 år. Plats i fritidshem erbjuds till och med vårterminen det år eleven fyller 13 år.

Fritidshem och annan pedagogisk omsorg tillhandahålls inom ramen för verksamhetens öppethållande,

Anmälan

Anmälan görs på kommunens hemsida via E-tjänst barnomsorg.

Placering i fritidshem och annan pedagogisk verksamhet för elever 6-13 år

En elev har rätt till plats i fritidshem till och med vårterminen han eller hon fyller 13 år. Elev till vårdnadshavare som är arbetssökande eller föräldraledig har inte rätt till fritidshem. Om en vårdnadshavare blir arbetslös eller föräldraledig har eleven rätt att behålla sin plats högst en månad.

Om man väljer plats i ett annat fritidshem än det som finns på den skola barnet går i, kan plats i det valda fritidshemmet inte garanteras.

För att placering i fritidshem ska kunna ske måste båda vårdnadshavarna acceptera erbjuden plats och lämna inkomstuppgift. Om vårdnadshavarna inte tackat ja till erbjudandet inom 14 dagar betraktas det som att de avstår från erbjuden plats och anmälan avregistreras.

Placering i fritidshem vid skolval till förskoleklass görs efter vårdnadshavarens anmälan. Vid detta tillfälle ska inkomstuppgift vid begäran lämnas till kommunen.

Planerings- och studiedagar

Stängning av verksamheten för planerade studiedagar/fortbildning för personal får ske högst fyra dagar per år. Information om stängning ska meddelas vårdnadshavare minst 6 veckor innan.

Under till exempel jul och sommar kan flera enheter på samma ort ha gemensam verksamhet på en enhet.

Avgifter och inkomstanmälan

Avgiften bestäms utifrån hushållets sammanlagda inkomst och betalas per månad, tolv månader om året. Kommunen tillämpar den av regeringen fastställda så kallade maxtaxan för plats i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Mer information om avgifter finns på Östhammars kommuns hemsida.

Inkomstanmälan ska lämnas genom särskild blankett:

- vid nyplacering i samband med att du tackar ja till erbjuden plats,
- vid ändrade inkomst- eller familjeförhållanden,
- på begäran av kommunen.

Inkomstuppegift kommer att begäras in en gång per år. Lämnad inkomstuppegift kan komma att kontrolleras hos arbetsgivaren. Vid utebliven inkomstanmälan debiteras högsta avgift enligt maxtaxa.

Uppsägning

När barnet inte längre behöver skolbarnsomsorg ska platsen sägas upp två månader innan barnet beräknas sluta. Avgift tas ut under uppsägningstiden, oavsett om barnet nyttjar platsen eller inte. Uppsägningen ska göras via E-tjänst barnomsorg.

Uppsägning av plats under perioden juni-augusti befriar inte familjen från betalningsansvar om barnet återkommer till verksamheten före den 1 oktober samma år.

Plats i fritidshem eller pedagogisk omsorg för skolbarn får behållas längst till vårterminen det år barnet fyller 13 år.

När rätten till platsen upphör enligt ovan angivna tidpunkter krävs ingen särskild uppsägning.

Avstängning

Kommunen kan säga upp skolbarnsomsorgsplatsen i följande fall:

- Vid bristande betalning av barnomsorgsavgift
- Vid frånvaro mer än femton dagar i följd utan anmälan
- Om vilseledande uppgifter om inkomst och omsorgstid har lämnats.

Vid tre obetalda månadsavgifter kan placering sägas upp med omedelbar verkan. Avstängning kvarstår till dess vårdnadshavaren reglerat skulden eller upprättat överenskommelse om avbetalning. Avstängning av plats får inte ske om barnet är i behov av särskilt stöd.

4. Omsorg på obekväm arbetstid

Kommunen har ingen lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på obekväm tid, men försöker tillgodose behovet under vissa förutsättningar. En individuell prövning sker i varje enskilt fall. Beslut beviljas för högst sex månader i taget, därefter omprövas beslutet. Av organisatoriska eller ekonomiska förutsättningar är tillgången på platserna begränsade varför ingen garanti om plats kan utlovas.

Omsorg på obekväm arbetstid är avsedd för barn mellan 1-12 år vars vårdnadshavare har sitt ordinarie arbete förlagt till kvällar, nätter och helger. Detta gäller ensamstående vårdnadshavare med sådana arbetstider, gifta eller sammanboende där båda parter arbetar sådana tider. Omsorgsbehovet ska vara regelbundet och kontinuerligt återkommande och andra möjligheter att tillgodose behovet av omsorg ska ha prövats. Vårdnadshavaren ska också kunna styrka att hon/han prövat möjligheten att förändra sin arbetstid.

Arbetstidens förläggning ska styrkas med intyg/schema från arbetsgivaren.

5. Övrigt

Uppgifter som krävs för ett barns placering, debitering av barnomsorgsavgift registreras i kommunens dataregister för barnomsorg.

Ytterligare information finns på kommunens hemsida.

www.osthammar.se

§ 77

Dnr KS-2016-536

Dpl 913

Motion från Kerstin Dreborg (MP) angående lokalt snabbspår för lärare

Kerstin Dreborg (MP) yrkar i motion daterad 2016-06-09 att

Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att utarbeta riktlinjer för ett lokalt snabbspår för lärare i Östhammars kommun.

I ärendet yttrar sig Kerstin Dreborg (MP).

Kommunfullmäktiges beslut

Motionen remitteras till kommunstyrelsen.

Delges:
KS

Lokalt snabbspår för lärare

Östhammars kommun har, liksom många andra kommuner i Sverige, stor brist på utbildade lärare.

Samtidigt har, inte minst under senare tid, många utbildade lärare med examen och yrkeserfarenhet från andra länder, invandrat till Sverige, och även till Östhammars kommun.

Regeringen har beslutat om ett nationellt ”snabbspår” för lärare med utländsk examen – att jämföra med den Kompletterande lärarutbildning/Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) som finns för dem med en svensk akademisk examen i relevanta ämnen. Platserna till det nationella snabbspåret är dock begränsade, och med lokal styrning kan programmet anpassas mer individuellt till våra lokala förhållanden.

Vinsterna skulle vara flera: För den invandrade läraren kan det påskynda och underlätta integrationen i det svenska samhället, för elever med ett annat modersmål än svenska kan det ge bättre förutsättningar för ämnesinläring med undervisning på modersmålet, och det kan också frigöra resurser för elever med svenska som modersmål, som får mer tid med sina lärare.

Med hänvisning till ovanstående yrkar jag

- att Socialnämnden och BUN får i uppdrag att utarbeta riktlinjer för ett lokalt snabbspår för lärare i Östhammars kommun

Österbybruk den 9 juni 2016

Kerstin Dreborg (MP)

Angående motion från Kerstin Dreborg angående lokalt snabbspår för lärare Dnr KS-2016-536

Bakgrund

Motionären yrkar på att Socialnämnden och BUN får i uppdrag att utarbeta riktlinjer för ett lokalt snabbspår för lärare i Östhammars kommun. Detta mot bakgrunden över den lärarbrist som Sverige och därmed även Östhammar går till mötes. Samtidigt har många utbildade lärare med examen från andra länder invandrat till Sverige och även till Östhammars kommun.

Svar på motionen

En avgörande faktor för en lyckad integration av nyanlända till Sverige är en snabb etablering på arbetsmarknaden.

Det är arbetsförmedlingen som har etableringsuppdraget, se bilaga 1.

Alla personer som ingår i etableringsuppdraget är knutna till Uppsala, som är centrum för etableringen i Uppsala län. I etableringsuppdraget ingår snabbspåren. Om någon som ingår i etableringsuppdraget och är bosatt i Östhammar, så är det via Uppsala som snabbspåret sker.

Det vi som kommun kan göra är att erbjuda de praktikplatser som behövs för utbildningen inom snabbspåret.

Lisbeth Bodén
Barn- och utbildningschef

Snabbspår för nyanlända lärare och förskollärare

Bakgrund

En avgörande faktor för en lyckad integration av nyanlända till Sverige är en snabb etablering på arbetsmarknaden där individens kompetens och kunnande kan komma till sin rätt. Idag finns en ansevärd mängd nya svenskar som saknar fäste på den svenska arbetsmarknaden. Samtidigt visar flera yrkeskategorier ett underskott på arbetstagare och det finns ett stort behov av att hitta lämplig kompetens. Ett sådant yrke är lärare och förskollärare som under flera år bedömts vara ett bristyrke och i dagsläget är läget mer akut än någonsin. Mot bakgrund av rådande situation ser Arbetsförmedlingen ett stort behov av att införa ett snabbspår för nyanlända lärare och förskollärare, i syfte att ta tillvara utländska akademikers kompetens och matcha dem mot arbetsgivare som är i behov av personal.

I slutet av december 2015 ingick cirka 53 000 personer i etableringsuppdraget, varav cirka 1 900 nyanlända lärare. Exempelvis finns:

- 501 gymnasielärare
- 1 075 grundskollärare
- 247 förskollärare

Ett generellt problem är att kompletterande utbildningar för utländska akademiker i regel har förkunskapskrav i svenska motsvarande kurs 3 i svenska som andraspråk, dvs. gymnasial nivå. Detta innebär för de flesta nyanlända att de först måste studera sfi, därefter svenska som andraspråk inom komvux innan de ens kan påbörja nödvändiga studier på högskolenivå, vilket i genomsnitt tar 2,5 till 3 år enbart för studier i svenska. Kompletterande utbildning på högskolenivå tar sedan ytterligare 2-5 år¹. Avvikelser förekommer naturligtvis, men detta ger ändå en bild av hur omfattande processen kan vara.

Snabbspårets utformning

Snabbspåret för lärare och förskollärare innebär att Arbetsförmedlingens olika insatser kan användas och göras parallellt t.ex. yrkeskompetensbedömning, yrkessvenska och kompletterande arbetsmarknadsutbildningar. Målsättningen är att arbetssökande med utbildning och/eller erfarenhet erhåller den kompletteringsutbildning som behövs för att bli anställningsbar. Snabbspåret för lärare och förskollärare innehåller systemförändrande inslag i form av att den högskoleförlagda undervisningen under steg 2, se nedan, ges till stora delar på arabiska, då en majoritet av målgruppen förväntas vara arabisktalande.

¹ Utbildningsfällan? En del av etableringsprocessen för invandrade akademiker, Svenskt Näringsliv, sep. 2014.

Då asyltiden förväntas dra ut på tiden är det viktigt att den asylsökande redan under denna period kan ta del av information om vägen mot anställning, t.ex. att det, i detta fall, är Skolverket som tar emot ansökan om legitimation och att UHR har uppdrag att bedöma utländsk akademisk examen.

Idealt är att ansökan skickas in till berörda myndigheter redan under asyltiden, i syfte att korta ledtider.

Steg 1. Etableringsperioden inleds med en självskattning hos Arbetsförmedlingen som den arbetssökande gör på sitt modersmål och som påbörjar kartläggningen av kompetensen. Givet att asyltiden förväntas ta minst ett år är det önskvärt att den arbetssökande redan under detta steg har fått ett utlåtande från UHR där den utländska utbildningen har bedömts, och en kompletteringshänvisning från Skolverket om vilket innehåll som saknas i den utländska utbildningen för en svensk lärar-/ förskollärlägitimation. Studier i svenska inleds. Översättning av examenshandlingar vid behov och hjälp med att få fram ett utdrag ur polisens belastningsregister.

Steg 2. Arbetsförmedlingen anskaffar utbildning innehållande lärarförberedande del som läses vid lärosäte. Undervisningen sker till stora delar på arabiska och varvas med en praktikperiod² på en skola eller förskola under totalt 26 veckor. Studier i yrkessvenska bedrivs parallellt. Matchning av handledare, skolor och förskolor sker i samråd mellan huvudman och lärosäte. Utbildningen och praktiken ska kunna bedömas för ett tillgodoräknande i högskolepoäng i det fall den enskilda deltagaren behöver komplettera inom ramen för Utländska lärares vidareutbildning, ULV.

Under steg 2 görs en bedömning och individuell anpassning av hur en komplettering kan utformas utifrån utlåtande från UHR och svar på ansökan om legitimation från Skolverket samt den enskildes förutsättningar. Vägen till lärar- eller förskollärlägitimation kan variera stort beroende på den enskildes tidigare utbildning och yrkeslivserfarenhet. För en del personer kan en kompletteringshänvisning från Skolverket innebära en kort väg till legitimation och för andra kan den innebära kompletterande studier inom ramen för t ex Utländska lärares vidareutbildning, ULV.

Steg 3. Arbetsförmedlingen anskaffar målgruppsanpassad yrkessvenska som läses parallellt med utbildning och praktik i steg 2. Om det därefter finns fortsatt behov av träning i svenska språket ska den arbetssökande kunna genomföra ytterligare praktik på en arbetsplats parallellt med yrkessvenskan. Innan de arbetssökande går vidare till reguljär kompletteringsutbildning inom t ex ULV ska de genomföra ett anpassat språktest för att visa att förutsättningar finns för att klara akademiska studier.

Sammantaget kommer dessa insatser (steg 1-3) bidra till att deltagaren blir mer attraktiv för anställning på arbetsmarknaden.

Steg 4. Den arbetssökande läser vid behov kompletterande utbildning vid Utländska lärares vidareutbildning (ULV) och kan exempelvis kombinera detta med en VFU-period som anställd med anställningsstöd (nystartsjobb). Komplettering sker vid lärosäte mot en legitimation eller svensk lärar- eller förskollärläxamen.

² Ekonomiskt stöd i form av merkostnadsersättning får lämnas till den som anordnar yrkeskompetensbedömning, enligt förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

Lokal partssamverkan

Lärarnas Riksförbund och Lärarförbundet kommer att ha en fortsatt samverkan med varje enskild huvudman för att skapa goda förutsättningar för de som är involverade i snabbspåret, såväl nyanlända som handledare.

Insatser från Parterna

- Tillsammans med Arbetsförmedlingen skapa strukturer och verka för regionalt samarbete.
- Sprida information till parternas medlemmar om snabbspåret för lärare och förskollärare

Insatser från Arbetsförmedlingen

- Självskattning på arabiska.
- Kvalitativ matchning.
- Tolk vid yrkeskompetensbedömning vid behov.
- Anskaffande av kompletteringsutbildning som kan tillgodoräknas inom ramen för Utländska lärares vidareutbildning, ULV.
- Anskaffande av yrkessvenska.
- Strukturer på nationell och regional nivå för uppföljning och utvärdering.
- Praktik varav 3 veckor utgör yrkeskompetensbedömning med merkostnadsersättning om 12 000 kronor.

§ 210

Dnr KS-2016-472

Dpl 900

Remiss, Regional utvecklingsstrategi, Uppsala län

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är en långsiktig strategi som handlar om hur organisationen Region Uppsala vill möta framtidens utmaningar och utveckla det geografiska området Uppsala län tillsammans med kommunerna, näringslivet, myndigheter, civilt samhälle och andra aktörer.

Regionförbundets styrelse beslutade 12 maj 2016 att, utan eget ställningstagande, sända ut förslag till Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län på remiss. Remissvar önskas skriftligen senast 30 september 2016.

Arbetsutskottets beslut

Förlängd remisstid begärs till den 19 oktober 2016.

Regional utvecklingsstrategi, Uppsala län remitteras till samtliga nämnder i Östhammars kommun.

Ärendet behandlas på kommunstyrelsens arbetsutskott 4 oktober och på kommunstyrelsen 18 oktober 2016. Remissvar ska inlämnas till lednings- och verksamhetsstöd senast 19 september 2016.

Delges
Regionförbundet Uppsala län
Samtliga nämnder tillsammans med missiv

Barn- och utbildningsnämnden
Bygg- och miljönämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Socialnämnden
Kommunstyrelsen

Remiss, Regional utvecklingsstrategi, Uppsala län

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 7 juni 2016, § 210 beslutat att den Regionala utvecklingsstrategin, Uppsala län ska remitteras till nämnderna för yttrande.

Förlängd remisstid har begärts till 19 oktober 2016. Ärendet kommer att behandlas på kommunstyrelsens arbetsutskott 4 oktober och på kommunstyrelsen 18 oktober 2016.

Remissvar ska inlämnas till lednings- och verksamhetsstöd senast 19 september 2016.

Med vänliga hälsningar

Kersti Ingemarsson
Administratör/sekreterare

Till remissinstanserna
enligt särskild sändlista

Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län - Remiss

Remissperiod

Regionförbundets styrelse beslutade 12 maj 2016 att, utan eget ställningstagande, sända ut förslag till Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län på remiss. Efter remissperioden utarbetas en ny version av strategin, som sedan kommer att behandlas av förbundsfullmäktige 16 december 2016. Strategin fastställs därefter det nybildade regionfullmäktige i jan/feb 2017.

Remisshandlingar kan laddas ner på www.region uppsala.se/RUS. Remissversionen av utvecklingsstrategin finns endast i digitalt format. I samma länk återfinns övrigt underlagsmaterial.

Skriftliga synpunkter ska ha kommit in senast 30 september 2016 digitalt till rus@region uppsala.se

Remissinstanserna uppmanas att fylla i svarsbilagan och disponera remissvaren efter huvuddokumentets huvudrubriker (Växande, Nyskapande och Region för alla), eftersom det underlättar sammanställningen.

Remissens syfte

Remissen syftar till att:

- få synpunkter på förslaget till regional utvecklingsstrategi
- få underlag för att fastställa slutliga mål och strategier för länets utveckling
- öka engagemanget och kunskapen kring den regionala utvecklingen
- lägga grunden för ett genomförande genom engagemang och kunskap om utvecklingsstrategins mål och förslag till åtaganden

Presentation av förslaget

Regionförbundet erbjuder stöd i form av presentationer och fördjupad diskussion kring strategiförslaget under remissperioden. Bland annat inbjuds samtliga remissinstanser och övriga till ett remissmöte **14 juni, kl 9-11.30**, enl separat inbjudan. Anmälan görs på www.region uppsala.se

Frågor och information

Frågor som gäller strategiförslaget som helhet kan besvaras av

Tomas.Stavbom@regionuppsala.se, bitr regiondirektör och RUS-ansvarig, 018-18 21 01

REGIONFÖRBUNDET UPPSALA LÄN

Catharina Blom
Regiondirektör

Bilagor

- Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län, remissversion
- Målbilaga
- Sändlista
- Svarsmall beträffande föreslagna åtaganden
- Inbjudan till remissmöte 14 juni 2016

Sändlista RUS-remiss

Regionförbundets medlemmar

Kommunerna i Uppsala län
Landstinget i Uppsala län

Kommuner (angränsande till Uppsala län)

Gävle
Norrtälje
Sala
Sandviken
Sigtuna
Strängnäs
Upplands-Bro
Västerås

Universitet

Sveriges lantbruksuniversitet
Uppsala universitet

Organisationer

Stockholms Handelskammare
Företagarna
Svenskt Näringsliv
LRF
Unionen
LO
STUNS
Samordningsförbundet
Mälardalsrådet

Föreningar/motstv

Svenska Kyrkan
Föreningsrådet
Upplandsstiftelsen
Cykelfrämjandet
Hyresgästföreningen

Myndigheter

Länsstyrelsen Uppsala län
Arbetsförmedlingen
Försäkringskassan
Livsmedelsverket
SVA
Migrationsverket
Swedavia
Läkemedelsverket

Grannregioner

Kommunförbundet Stockholms län
Region Gävleborg
Länsstyrelsen Gävleborgs län
Länsstyrelsen Stockholms län
Stockholms läns landsting
Regionförbundet Sörmland
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen Västmanland
Landstinget i Västmanlands län
Västmanlands kommuner och landsting (VKL)
Region Örebro län
Länsstyrelsen i Örebro län

Övriga

Almi Företagspartner
Fastighetsägarna
UIC
Uppsala Bio
Drivhuset
Ung Företagsamhet
Connect
Coompanion

Remiss regional utvecklingsstrategi - svarsbilaga

Remissinstans: _____

Frågor besvaras av (e-post): _____

En bärande tanke med utvecklingsstrategin är att framgång bygger på mångas delaktighet och engagemang. Med förenade krafter kan regionens aktörer skapa en rörelse mot vision och uppställda mål. Olika aktörers bidrag till strategins genomförande uttrycks i de åtaganden som varje part genom denna remiss är beredda att göra.

I följande svarsbilaga uppmanas varje remissinsats att:

- 1) markera och bedöma hur relevanta olika åtaganden anses vara för regionens utveckling. Detta ger underlag för en närmare prioritering av insatser inför kommande slutversion.
- 2) ange kring vilka åtaganden er organisation är beredd att ingå och fördjupa samarbetet kring.

En beskrivning av varje åtaganden återfinns i strategiförslaget.

Sammanställning av förslag till åtaganden

	Hur relevant är åtagandet för regionens utveckling?			Vill ni fördjupa arbetet kring detta åtagande?	
	Mycket	Något	Litet	Ja	Nej
En region för alla					
Säkra utbildning av högsta kvalitet i en attraktiv kunskapsregion					
Skapa goda möjligheter till livslångt lärande.					
Utveckla en jämlik arbetsmarknad.					
Påskynda integrering av nyanlända på arbetsmarknaden.					
Säkerställ en kvalitativ hälso- och sjukvård och omsorg.					

En växande region					
Planera för och bygg fler bostäder.					
Planera för och bygg täta, funktionsblandade miljöer.					
Stärk sambanden mellan bebyggelseutveckling och utbyggnad av kollektivtrafiken.					
Skapa hälsofrämjande och inkluderande livsmiljöer.					
Möjliggör kretsloppsanpassade och effektiva energisystem.					
Utveckla hållbara godstransporter.					
Utveckla infrastruktur för hållbara drivmedel.					
Utveckla den digitala infrastrukturen.					
En nyskapande region					
Utveckla det regionala innovationssystemet.					
Utveckla och koppla samman konkurrenskraftiga företag och kluster.					
Stärk hälso- och sjukvården och Akademiska sjukhuset som regional utvecklingskraft.					
Befäst Uppsala universitets och SLU:s ställning som globalt ledande lärosäten.					
Skapa ett gott företagsklimat och underlätta för entreprenörer.					
Stöd fler företag att bli internationellt verksamma.					

Underlätta för nya etableringar och investeringar.					
Kraftsamla för ökad global synlighet.					
Utveckla samspelet mellan länets alla delar.					
Utveckla en kulturregion med internationell lyskraft.					
Utveckla destinationer för stärkt och hållbar besöksnäring.					

**REMISSVERSION 2016
12 MAJ-30 SEPTEMBER**

etablering REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI

UPPSALA LÄN

INNEHÅLL

Förord	5
Uppdraget	6
Omvärlden och utmaningar för Uppsala län	7
Från vision till åtaganden	9
En region för alla	10
En växande region	13
En nyskapande region	18
Resultatinriktat genomförande	22
RUS i korthet	24
SWOT för Uppsala län	25

FÖRORD

Denna strategi handlar om hur vi gemensamt ska kunna skapa bästa möjliga tillvaro för invånare, företag och verksamheter i Uppsala län. I framtiden vill vi kunna blicka tillbaka och konstatera att vi i slutet av 2010-talet tog rätt beslut för att alla invånare ska kunna leva ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion.

För att nå dit krävs långsiktiga åtaganden från alla. Ingen enskild kommun, person eller organisation kan förverkliga visionen på egen hand. Det gäller att få till ett samlat agerande, där insatser för att stärka delarna samtidigt bidrar till helheten. Utifrån en berättelse om vilka vi är och vart vi vill.

Alla invånare, både de som bor här idag och de som kommer hit i framtiden, ska känna sig betydelsefulla och inkluderade.

Länet ingår i Stockholm–Mälarenregionen – en av Europas snabbast växande – och har en stark tradition av kunskap, kultur och kompetens. Länet har en väl utvecklad basindustri men är också framstående inom framtidsbranscher som life science med Akademiska sjukhuset, gröna näringar, energiteknik och avancerade material – från pulverstål till nano-partiklar. Besöksnäringen ökar i omsättning, liksom servicesektorn och många nya innovationsbolag växer fram.

Arbetslösheten är bland de lägsta i landet.

Uppsala län har genom alla tider välkomnat nya invånare som bidragit till utveckling. Regionens kunskapstradition är stark i Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet, där forskning, utbildning och samverkan främjar kunskap, demokrati och samhällsutveckling.

Vår region präglas av närhet, med små avstånd mellan de olika orterna. Länet består av åtta kommuner med stor landsbygd, attraktiva tätorter och Uppsala stad som geografiskt nav. Det finns en mångfald av natur- och kulturmiljöer, med kusten, Mälaren, Dalälven och livsmiljöer som lockar allt fler invånare till sig. Vi har nära till Stockholm och nära till andra länder genom Arlanda flygplats.

Framtiden är ljus, även om vi har stora utmaningar. Vi bor, verkar och lever i en växande region, som skapar nytt och som ger möjligheter. Här har människor god hälsa och livskvalitet.

Uppsala x xxxxxxxxx 2016.

internationellt
attraktiv

kultu

region

arbetsmarknad

UPPDRAGET

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är en långsiktig strategi som handlar om hur organisationen Region Uppsala vill möta framtidens utmaningar och utveckla det geografiska området Uppsala län tillsammans med kommunerna, näringslivet, myndigheter, civilt samhälle och andra aktörer.¹

Det formella uppdraget kommer från lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (2010:630), som säger att den regionala utvecklingsansvariga aktören – Region Uppsala – ska "utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin".

Utvecklingsstrategin ska ge vägledning och skapa sammanhang som olika aktörer kan relatera sina egna mål och prioriteringar till. Konkretiseringen sker i andra styrande dokument, strategier och budgetar.

Länk mellan EU och kommunerna

Denna strategi ingår i en struktur av styr- och policydokument, från EU:s riktlinjer för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i "Europa 2020-strategin" till kommunal nivå. Den regionala utvecklingsstrategin är en länk mellan dessa olika nivåer. Enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län och regeringens förväntningar ska utvecklingsstrategin vara den politiskt förankrade kompassen för länets utveckling. Den ska visa hur olika aktörer tillsammans vill utveckla länet och därmed bidra till att uppfylla mål i Europa 2020 och de nationella prioriteringarna.

Den centrala formuleringen för Europa 2020 är "en smart och hållbar tillväxt för alla", som stödjer en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling. EU har fastställt överordnade mål för medlemsländernas arbete med Europa 2020, som i sin tur konkretiserats av Sverige i den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och stärkt attraktionskraft 2015–2020.

Denna regionala utvecklingsstrategi bygger vidare på struktur och erfarenheter från tre tidigare regionala utvecklingsstrategier, Uppländsk Drivkraft, sedan 2006.

Viktiga utgångspunkter för strategin

Innehållet i utvecklingsstrategin ska i första hand spegla

länets prioriteringar utifrån ett regionalt utvecklingsperspektiv och det som behöver hanteras i samverkan mellan aktörer. Uppgifter som vilar på en enskild aktör inom ramen för den egna kärnverksamheten och uppdrag som styrs av exempelvis nationell lagstiftning ingår därför inte i utvecklingsstrategin.

Utvecklingsstrategin prioriterar långsiktiga processer och strukturer som skapar förutsättningar för en hållbar utveckling, där det ekonomiska, ekologiska och sociala är beroende av varandra. Den ekonomiska tillväxten är en förutsättning för att förbättra och utjämna livsvillkoren men måste ske inom ramen för vad miljön och klimatet tillåter långsiktigt. Den regionala planeringen ska beakta konsekvenserna av olika beslut, inte bara för oss som lever i dag utan även för kommande generationer. Detta synsätt och perspektiv löper som en röd tråd genom utvecklingsstrategin och bildar utgångspunkt för både vision, mål och förslag till insatser.

Strategin avser utveckling av det geografiska område som utgör Uppsala län. Den är därför vägledande för utvecklingsarbetet hos långt fler aktörer än huvudmannen Region Uppsala, som från 2017 har det regionala utvecklingsansvar som vilar på Regionförbundet Uppsala län sedan 2003.

Strategin förhåller sig både till omkringsliggande län/regioner, landet som helhet, Europa och övriga världen. Framtagandet har skett i nära dialog med arbetet i Stockholms läns landsting, med en ny utvecklingsstrategi för Stockholmsregionen (RUFs), och övriga län i Östra Mellansverige.

Framtagandet har delats in i fyra faser:

- Fas 1 – *förankring* – Dialog om utgångspunkter för regionala utvecklingsstrategin med kommuner, länsstyrelsen, landstinget, Uppsala universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) samt olika samarbetsforum.
- Fas 2 – *dialog* – Totalt har innehållet i kommande RUS diskuterats vid närmare ett 100-tal möten under året, med uppemot 3500 deltagare. Ett omfattande kunskapsunderlag har utarbetats.
- Fas 3 – *remiss* – Förslaget till regional utvecklingsstrategi skickas ut på remiss. Den färdigställs inför beslut i förbundsfullmäktige i december 2016.
- Fas 4 – *överlämnande* för fastställande av Region Uppsalas fullmäktige 2017.

¹ Den pågående processen mot att bilda större regioner kan komma att förändra landets indelning redan från 1 januari 2019. En ny strategi för hela det området kommer i så fall att behöva utarbetas.

OMVÄRLDEN OCH UTMANINGAR FÖR UPPSALA LÄN

En föränderlig omvärld

Uppsala län är en liten del av ett litet land i en värld som förändras väldigt snabbt. Sveriges och länets framtid avgörs av hur världen kommer att utvecklas under kommande decennier.

Det är en utveckling som kan beskrivas som genuint osäker och som ger upphov till ett antal globala samhällsutmaningar. De är utgångspunkt för FN:s hållbarhetsmål, EU:s strategier och den nationella politiken. Alla människor, företag, stater och regioner påverkas av dessa samhällsutmaningar och har ett ansvar att hantera dem. Det globala hänger ihop med det lokala.

I detta avsnitt beskrivs de globala utmaningarna kortfattat, tillsammans med några centrala frågor som den regionala utvecklingsstrategin behöver hantera. Därefter sammanfattas regionens nuläge, dess styrkor och svagheter, vilket landar i fyra övergripande utmaningar för vårt län.

Världen knyts samman och allt hänger ihop

Den starkaste utvecklingskraften sedan andra världskriget kommer ur den snabba globalisering som inneburit ett paradigmskifte i hur människor rör sig, företag agerar och samhällen interagerar. Globaliseringen drivs av en snabb teknikutveckling, i synnerhet av framväxten av internet, och sammanlänkade ekonomier. Världens befolkning växer från 7,4 miljarder till knappt 10 miljarder år 2050. På många sätt har världen aldrig haft det bättre. En miljard människor har lyfts ur fattigdom under de två senaste decennierna och den ekonomiska utvecklingen har stärks.

Vilken beredskap har Uppsala län att anpassa sig till och ta del av den utveckling som sker i världen och hur kan vi bidra till en globalt hållbar samhällsutveckling? Vilken roll ska, och vill, länet ta i en värld där allt hänger ihop?

Städerna växer

En trend som stärks av globaliseringen är urbaniseringen – att vi bor och arbetar i allt större städer. I början av 2010-talet bor hälften av alla människor i städer. År 2030 beräknas 70 procent av världens invånare bo i städer.

Städer är tillgängliga, de har ett brett utbud av arbetskraft och de erbjuder miljöer som är attraktiva för många individer och företag. I städerna genereras mer än 80 procent av global BNP. Stadstillväxten erbjuder möjligheter att skapa hållbara samhällen och städer, med hållbara transportlösningar, energieffektiva byggnader och införande av nya tekniska lösningar.

Hur drar Uppsala län nytta av närheten till Stockholm och samtidigt utvecklar en egen särart som nordlig nod i huvudstadsregionen? Hur skapar vi sammanhållning mellan länsdelarna och får hela länet att utvecklas?

Tekniken och digitaliseringen utvecklas snabbt

Digitaliseringen av samhället och teknikutveckling har förändrat tillvaron för människor och företag i hela världen på oerhört kort tid. Tekniken kommer att ta stora steg framåt och nya innovationer lär förändra vårt beteende och få dramatiska konsekvenser för staters, näringslivets och individers sammankoppling, produktivitet, effektivitet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning.

Digitalisering, smarta telefoner, nya betalningslösningar och innovation stödjer framväxten av en lokal och global delningsekonomi som gör underutnyttjade resurser tillgängliga för fler.

Hur kan människor och näringsliv dra nytta av den nya tekniken? Hur förbereder vi oss inför en föränderlig arbetsmarknad, där allt fler arbetstillfällen ersätts av ny teknik? Hur görs hela befolkningen delaktig i denna samhällsförändrande trend?

Klimatet förändras och miljön hotas

Den snabba globaliseringen, växande ekonomier och ökat välbefinnande sedan 1950-talet har fått och kommer att få stora konsekvenser på jordens klimat och ekosystem. Bara några graders högre medeltemperatur medför allvarliga konsekvenser för kommande generationers livsförutsättningar.

Oförutsedda effekter uppstår, som riskerar att tippa över utvecklingen i en oönskad riktning, bortom människans kontroll. Det krävs en smart och innovationsdriven utveckling som genererar ekonomiskt värde, mänskligt välbefinnande och som håller sig inom ramarna för vad planeten och miljön kan bära.

Den svenska ambitionen är att vara internationellt ledande i arbetet med att nå en hållbar utveckling och bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer, som visar vägen till hur minskade utsläpp kan kombineras med ekonomisk tillväxt, jobb och välbefinnande.

Hur förbereder vi oss inför ett varmare klimat och förändringar i ekosystemen? Hur lyckas människor, företag och offentliga organisationer ställa om samhället i hållbar riktning?

Konflikterna och de sociala spänningarna ökar

Historiskt sett pågår få väpnade konflikter i världen. Flera av dem riskerar dock att få återverkningar även utanför de direkt berörda länderna. En ökad efterfrågan och konkurrens om sinande naturresurser, vatten och livsmedel kan väntas ge upphov till fler konflikter. De flyktingströmmar som uppstått under senare tid är sannolikt bara början på en större folkvandring som kommer att pågå i många år framåt.

Nationellt riskerar missnöje, orättvisor och utanförskap skapa sociala spänningar som kan följas av främlingsrädsla och minskad tillit i samhället.

Hur kan länets aktörer agera för att alla ska känna delaktighet, tillit och tillhörighet i samhället? Hur skapar vi en öppen region som drar nytta av den kompetens och erfarenhet som människor bär med sig till Sverige?

Befolkningen växer och andelen äldre ökar

Förändringar i befolkningens sammansättning har stor betydelse för de offentliga välfärdssystemen. Enligt den senaste långtidsutredningen beräknas Sveriges befolkning år 2060 uppgå till 12,9 miljoner, en ökning från idag med mer än 3 miljoner. Beaktat senare års invandring och befolkningsökning beräknas Uppsala läns befolkning öka från 355 000 invånare till uppemot 510 000 invånare år 2050.

Under kommande decennier har Sverige stora demografiska utmaningar, med minskande arbetskraft och vikande skatteunderlag. Den högre livslängden innebär att andelen äldre ökar snabbt, vilket riskerar att öka kostnaderna för vård och omsorg – även om människor kommer att vara friska längre än gårdagens pensionärer.

Hur klarar länet att möta befolkningsökningen med bostäder, kapacitet i infrastrukturen och utbyggd service? Hur ska offentlig sektor möta växande krav och förväntningar på välfärden?

Den globala konkurrensen ökar och den ekonomiska geografin förändras

Konkurrensen mellan länder, regioner och företag hårdnar. De mest framgångsrika platserna i denna nya ekonomiska geografi lyckas locka till sig investerare, besökare och invånare med de bästa förutsättningarna för hållbar ekonomisk utveckling och jobbskapande. Administrativa gränser luckras upp och människor och företag verkar i allt större arbetsmarknadsregioner, vilket i sin tur genererar högre ekonomisk tillväxt och sysselsättning än i mindre regioner.

Hur kan regionens aktörer skapa bästa möjliga förutsättningar för näringslivet att svara upp mot den globala konkurrensen? Hur ska regionen kunna stärka sin attraktionskraft och locka till sig fler företagsetableringar, nya talanger och besökare?

En framgångsrik region med potential

De senaste åren kan Uppsala län uppvisa en – i jämförelse med andra svenska regioner – stark utveckling. Flera indikatorer pekar på att länet är attraktivt för både företag och individer att bo och verka i. Länet har en stark sysselsättnings- och befolkningsutveckling, vilket tillsammans med ett positivt födelsetal gör området till det snabbast växande i landet vid sidan av Stockholm.

Länet har bland landets lägsta arbetslöshet, även om den skiftar mycket mellan kommuner och mellan olika grupper. Utlandsfödda, funktionsnedsatta och ungdomar som hoppar av gymnasieskolan har mycket svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Den samlade förmågan till förnyelse och innovation ligger i en rad mätningar i toppskiktet för riket. Något som i sin tur bidrar till att näringslivet har en god internationell konkurrenskraft. Detta, tillsammans med ett starkt regionalt utvecklingssystem, en diversifierad arbetsmarknad med två ledande universitet och ett antal statliga myndigheter, har bidragit att regionen klarar konjunktursvängningar bättre än flera andra svenska regioner.

Det geografiska läget i Stockholm–Mälarenregionen, närheten till Arlanda och väl utbyggd kollektivtrafik ger god tillgänglighet inom och mellan regionerna. Det finns också en närhet mellan stad och land, genom överlag god infrastruktur och kommunikationer som skapar goda förutsättningar för en levande landsbygd.

Att Uppsala län kan uppvisa en stark historisk utveckling innebär inte att det inte finns områden som behöver utvecklas och stärkas.

Det handlar exempelvis om att möta den efterfrågan på bostäder som en växande befolkning ställer och ökad kapacitet på mjuk och hård infrastruktur, för att ytterligare integrera regionen i en större växande huvudstadsregion. På det sociala området gäller det att öka sysselsättningsgraden och framförallt minska avhoppet på grundskole- och gymnasienivå samt minska skillnaderna mellan kvinnor och män och mellan länets kommuner.

Genomgången av länets styrkor och svagheter, kombinerat med hot och möjligheter från omvärlden, leder fram till fyra övergripande utmaningar för Uppsala län.

Fyra utmaningar för Uppsala län

- Att vara en öppen och attraktiv region som bidrar till att invånarna kan leva ett gott liv, med hög kompetens, god hälsa och delaktighet i samhälle och arbetsliv.
- Att utvecklas till en växande och tillgänglig del av en större region, som erbjuder goda kommunikationer, trygga livsmiljöer och bostäder efter behov, och samtidigt förbättrar miljön.
- Att vara en hållbar och nyskapande region som ger förutsättningar för ett växande arbetsliv och värdeskapande företag i en världsledande miljö för innovation, kreativitet och kompetens.
- Att stärka den regionala samverkan och med god ekonomisk bärkraft säkra välfärden och investera för framtiden.

FRÅN VISION TILL ÅTAGANDEN

Utvecklingsstrategins vision visar på ett långsiktigt önskvärt tillstånd. Den bygger på länets styrkor och ingår i den gemensamma berättelsen. Den svarar upp mot omvärldens förändringar och erbjuder lösningar på den funktionella regionens långsiktiga utmaningar. Den inkluderar alla och visar att vi är en del i det globala samhället, ansvariga både för både vår egen och för den globala utvecklingen.

VISION

Ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft

Prioriterade områden, mål och åtaganden

Den långsiktiga och riktningsgivande visionen konkretiseras i tre prioriterade områden som knyter an till ovan utpekade utmaningar.

En region för alla tar utgångspunkt i länets invånare och den socialt hållbara utvecklingen.

En växande region fokuserar på det geografiska området och den rumsliga strukturen i länet samt den ekologiska hållbarheten.

En nyskapande region tar fasta på den ekonomiska hållbarheten och förmågan till förnyelse i företag och organisationer i en globalt konkurrensutsatt värld.

Varje prioriterat område innehåller:

- Mätbara mål som visar vad som behöver uppnås på länsnivå. För att ge målen relevans och realism kan flera mål brytas ner på kommunal nivå, utifrån nuläge och ambition i respektive kommun.¹
- Åtaganden som visar vad som behöver göras för att nå målen.

Samtliga prioriterade områden, mål och åtaganden sammanfattas på sista sidan i detta dokument.

Det avslutande kapitlet handlar om hur strategin ska omsättas i handling. Kapitlet berör de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna att kunna hantera utmaningar som spänner över olika sektorer och geografiska områden.

¹ Bakgrund till målen och nivåer ges i separat målbilaga.

EN REGION FÖR ALLA

Nuläge, utmaningar och mål

Uppsala län har i stort sett en välmående och välutbildad befolkning. Hälsan skattas som bra eller mycket bra hos nästan tre fjärdedelar av befolkningen och invånarnas utbildningsnivå är högre än i riket som helhet. Regionen står väl rustad för att skapa en utveckling som garanterar långsiktig hälsa och välfärd hos invånarna. Samtidigt begränsas människors potential och livskvalitet av ojämlikheter i samhället. Skillnader finns inom och mellan kommuner, och mellan befolkningsgrupper, och syns oavsett om vi tittar på hälsa, utbildningsnivå, sysselsättningsgrad eller de levnadsvanor som ger ökad risk för olika folksjukdomar.

För att utjämna skillnader i hälsa och utbildning är en bra start i livet grundläggande. En barndom med hälsa, trygghet, kunskap och gemenskap ger en grund för att klara av livet. Med utbildning kommer kompetens, egenmakt och förutsättningar till arbete och egen försörjning. En region för alla behöver säkra en utbildning av högsta kvalitet och möjlighet till ett livslångt lärande på en föränderlig arbetsmarknad.

En hög sysselsättningsgrad är avgörande för regionens utveckling och för individen. Utbildning, arbete och sysselsättning ökar delaktigheten och stärker ekonomin, samtidigt som det finns tydlig koppling mellan hälsa och arbete. Genom en inkluderande och växande arbetsmarknad, med goda arbetsmiljöer och trygga anställningar, ges utrymme för fler att bidra med sin kompetens efter egna förmågor och förutsättningar.

Människor har idag svårt att vara fullt delaktiga i samhället och utvecklingen på grund av ohälsa, fysisk såväl som psykisk. Genom hälsofrämjande arbete och en hälso- och sjukvård och omsorg av hög kvalitet ges länets invånare stöd till att återfå, eller behålla, bästa möjliga hälsa.

Med en åldrande befolkning behövs säkerställda förutsättningar för ett gott och friskt åldrande och tillvaratagande av den kraft som finns hos oss även när vi blivit äldre. Ett för alla åldrar och människor inkluderande och rikt kultur- och föreningsliv och civilsamhälle bidrar till att invånarna upplever livskvalitet livet igenom.

Mål

- Andelen gymnasieelever med examen inom fyra år ska överstiga 80% (Bas: 70% år 2015)
- Andelen 30–34-åringar som har minst en tvåårig eftergymnasial utbildning ska överstiga 57%. (Bas: 54,7 % år 2014, 62,4 % kv, 47,3 % m.)
- Andelen sysselsatta i åldrarna 20–64 år ska överstiga 80%. (Bas: 76,9 % år 2013. 75,3 % kv, 78,6 m.)
- Regioninvånarna ska ha landets högsta självskattade hälsa, med minskade skillnader mellan grupper och individer. (Bas: 73 % år 2012. 75 % högst i Sv.)

Bästa möjliga start i livet

Att investera i flickors och pojkars utveckling är en av de viktigaste vägarna till social hållbarhet och minskade skillnader i hälsa och utbildning. Förebyggande sociala satsningar bör ses som en investering som förväntas gynna både individen och den gemensamma samhällsekonomin, genom rätt insats vid rätt tillfälle.

Samverkan mellan myndigheter och kunskapsbaserade insatser ska stärka familjer och individer till mer jämlika förutsättningar för en god hälsa som gör att barn och unga klarar av skola och livet i övrigt. Det behövs ett koordinerat arbete mot barnfattigdom och de familjer som är i behov av extra stöd ska erbjudas tidiga och förebyggande insatser.

Barn och unga ska ges en röst i frågor som rör dem och beslut som tas kring barn och unga ska tas med utgångspunkt i barnets bästa. En skola med en trygg och stimulerande miljö för lärande och socialt sammanhang behövs för att stärka alla barns unika förmågor.

Den ideella sektorn, idrottsrörelsen, föreningslivet och studieförbunden ska ta tillvara och vidareutveckla individernas engagemang och intressen. Samverkan mellan skola och föreningsliv ökar andelen barn och unga som engagerar sig i meningsfull fritid och därigenom ges möjlighet till vidgade referensramar, nya nätverk och goda vanor. Genom att stimulera barn och ungas unika förmågor, delaktighet i sociala sammanhang och tillit till människor och samhällsinstitutioner skapas tilltro till framtiden och goda förutsättningar för hälsa och välfärd.

Säkra utbildning av högsta kvalitet i en attraktiv kunskapsregion

Skolan ska utjämna ojämlikheter och stärka alla barns unika förmågor. Barn med särskilda behov ska få stöd och hjälp utifrån sina behov och förutsättningar. Det måste därför vara högprioriterat att de nationella målen, om att alla ska klara

målen i grundskolan, uppfylls. Dessutom måste fler klara gymnasieskolan inom fyra år och vara redo att antingen läsa vidare eller arbeta.

Engagerade lärare med hög kompetens är avgörande för goda skolresultat. Behovet av fler lärare växer i takt med att befolkningen ökar. Kontinuerlig kompetensutveckling, bra arbetsvillkor och goda ledare behövs för att behålla lärare inom yrket samt locka fler att välja lärarutbildning. Utmaningen måste hanteras i samverkan mellan kommunerna, Uppsala universitet, näringslivet och regionens invånare. All utbildning ska baseras på forskning, professionens erfarenhet och individens delaktighet.

För att minska skillnaderna i utbildningsnivå mellan kvinnor och män är det angeläget att bredda rekryteringen till högre studier bland ungdomar från studieovana miljöer. Särskild uppmärksamhet bör ägnas pojkars bristande vilja att fortsätta på gymnasiet och högskolan. Folkhögskolornas studiemotiverande kurser kan byggas ut för att fler ska klara kraven för vidareutbildning.

Genom tillgång till utbildning av högsta kvalitet, goda livsvillkor med mötesplatser för kultur och nöjen samt tillgång till bostäder ska fler studenter lockas till vår region. För positionen som ledande kunskapsregion är det viktigt att fler väljer att stanna kvar i området efter examen.

Egen försörjning på en växande arbetsmarknad

För att Uppsala län ska ligga i framkant och klara struktur- omvandlingen inom närings- och arbetsliv behövs satsningar på företagande, initiativförmåga, digital och social kompetens samt matematiskt och tekniskt kunnande.

Insatser för funktionsnedsatta, nyanlända och avhoppare från gymnasieskolan samt fler arbetstillfällen i ett växande arbetsliv är det viktigaste för att öka sysselsättningsgraden. Här krävs god samverkan mellan utbildningsväsende, näringsliv och myndigheter.

Äldre som orkar, vill och kan arbeta några år längre ska ses som en samhällsinvestering som ökar tillgången på arbetskraft. Många mindre företag som står inför generationsskifte erbjuder möjlighet för yngre att få en rivstart till egen företagsamhet.

Skapa goda möjligheter till livslångt lärande

Utbildningssystemet har en stor utmaning i att matcha utbildningar mot arbetslivets kompetensbehov och erbjuda möjligheter till kompetensutveckling. Detta bör ske med stor flexibilitet genom möjlighet till distansstudier och validering av tidigare utbildning och yrkeserfarenhet.

Samverkan mellan utbildningsanordnare och branscher behöver öka för att förbereda ungdomar inför de krav som ställs på arbetsmarknaden. Arbetsplatser har en viktig uppgift i att erbjuda praktikplatser och en första jobbchans.

Det behöver finnas ett brett utbud av vuxen- och yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets efterfrågan, samtidigt som antalet sökande till yrkesinriktade utbildningar måste öka. Antalet platser inom yrkehögskolan i Uppsala län behöver utökas, från dagens 1000 till väl över 3000, för att bli ett synligt alternativ i utbildningsutbudet.

Folkbildningen är en resurs för att minska utbildningsklyftorna i samhället, synliggöra mångfaldens potential och öka den sociala sammanhållningen. Möjligheten att utbilda sig genom studieförbunden och folkhögskolorna bör stärkas.

Utveckla en jämlik arbetsmarknad

De traditionella könsmönstren kring utbildningsval och rekrytering måste brytas. Det senare är särskilt viktigt för att klara kompetensförsörjningen inom flera branscher som rekryterar ensidigt från den ena halvan av befolkningen, exempelvis inom vård- och omsorgssektorn samt byggsektorn. En jämnare fördelning av föräldraledighet och bättre möjligheter till heltidsarbete, framför allt bland kvinnor, bidrar till ökad jämställdhet och egenmakt.

En ökad jämlikhet gynnar även innovation och ökad företagsamhet men rådande strukturer och attityder i samhället gör att potentialen inte tas tillvara fullt ut. Det gäller att undanröja strukturella hinder, genom utveckling av könsneutral rättvisa i trygghetssystemen, för att uppmuntra ett jämlikt företagande. Men även att företagsfrämjande aktörer är öppna för att få personer med utländsk bakgrund, ungdomar och kvinnor att starta och driva företag i större utsträckning än idag.

Påskynda integrering av nyanlända på arbetsmarknaden

Det är av yttersta vikt att regionens aktörer samverkar för att inträdet på arbetsmarknaden för nya invånare, och för dem som bott länge i landet utan arbete, sker så snabbt som möjligt.

Detta kräver en effektivare asylprövningsprocess och bättre samordnad introduktion av nyanlända. Långsiktiga lösningar för att öka inkluderingen är ett skolsystem som utjämnar skillnader och ger alla en bra start i livet, tillgång till bostad samt en fungerande arbetsmarknad.

En SFI-undervisning som bygger vidare på deltagarnas tidigare erfarenheter och yrkeskompetenser är grundläggande för integrationen. Att ha kunskaper i flera språk är en styrka, eftersom det underlättar kommunikation med kunder, patienter och människor från andra länder. Inom stora delar av forskning och näringsliv är engelska ett vanligt arbets- språk. En utökad tillgång till tolkar är viktig bland annat för sjukvård och rättsväsende.

Hälsofrämjande arbete och en kvalitativ hälso- och sjukvård och omsorg

Genom hälsofrämjande och förebyggande arbete ges förutsättningar till god och jämlik hälsa hos länets invånare. Hälsofrämjande betyder att stärka de faktorer hos individer och samhälle som bidrar till att förbättra hälsan. Förebyggande arbete fokuserar på att minska de faktorer och de levnadsvanor som orsakar sjukdom eller ohälsa.

Levnadsvanor som rökning och stillasittande ökar risken för insjuknande i sjukdomar som diabetes typ 2, hjärt- och kärlsjukdomar och cancer. Idag vet vi att det går att förebygga många av våra vanligaste folksjukdomar genom goda levnadsvanor men också att förändrade vanor i sig är en viktig komponent i behandlingen av många sjukdomar. Det är därför avgörande att hälso- och sjukvården och omsor-

gen arbetar utifrån ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv.

Säkerställ en hälso- och sjukvård och omsorg av hög kvalitet

En kvalitativ och säker hälso- och sjukvård och omsorg, som är jämlik och tillgänglig utifrån behov, är avgörande för att länets medborgare ska kunna uppnå eller återfå bästa möjliga hälsa. Vården behöver utgå från individens egna förutsättningar och bygga på och stärka individens egen tilltro och förmåga. Inför framtiden behöver smartare och bättre anpassade välfärdstjänster utvecklas inom alla sektorer genom att individer, patienter och brukare får reellt medinflytande och blir medaktörer i utvecklingen.

Invånarna ska få sitt samlade behov av hälso- och sjukvård och social omsorg genom insatser nära bostaden i så hög grad som möjligt, vilket kräver god samverkan mellan huvudmän och en sammanhållen vårdkedja landsting – kommun. Varje

person ska få den hjälp den behöver, bli bemött med respekt, få information och ha inflytande över vården och omsorgen oavsett vilken huvudman som är involverad i insatserna.

Individer med upplevelser av krig, flykt och långdragna asylprocesser ska erbjudas rätt stöd. Kunskapsläget behöver fördjupas på regional nivå och skolhälsovården byggs ut.

I regionen ska arbetet med god, säker och hälsofrämjande vård och omsorg genomsyra och integreras i det löpande arbetet och genom hela vårdkedjan. Verksamheter ska vila på en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det fordras ett systematiskt arbetssätt och kompetens att ta till sig vetenskaplig och annan relevant ny kunskap och ledning och verksamheter ska därför kännetecknas av en kultur av kunskapssökande och ständiga förbättringar.

För att säkerställa god hälso- och sjukvård krävs aktiva insatser för att rekrytera och behålla personal.

EN VÄXANDE REGION

Nuläge, utmaningar och mål

Uppsala län är ett av landets snabbast växande län, nära integrerat med Stockholmregionen och omkringliggande län. Uppsala län växer med över en procent per år och passerade 355 000 invånare år 2016.

Enligt prognoser² bedöms planeringen inför 2050 behöva ta höjd för att:

- Befolkningen kan växa med uppemot 160 000 invånare. Omkring 70 % av tillväxten förväntas ske i kommunhuvudorterna (varav merparten i Uppsala) och resterande 30 % i de mindre orterna och på landsbygden.
- Antalet sysselsatta kan öka med drygt 45 %, motsvarande 75 000–80 000 fler jobb.
- Antalet bostäder behöver öka med 55 %, motsvarande ytterligare 90 000 bostäder.

Uppsala stad har en central roll i länet, som arbetsmarknad och för samhällsfunktioner, service, utbildning, kultur och nöjen. Staden är en viktig mötesplats för regionens invånare och besökare och måste därför vara lätt att nå, som nordlig kärna i huvudstadsregionen och storregional nod i Östra Mellansverige. Det är viktigt att fler företag och arbetstillfällen kan tillkomma i en attraktiv regionkärna samt att utveckla samspelet med andra kommuner i länet och kringliggande län. Därtill är Arlanda en viktig målpunkt och arbetsplatsområde för hela regionen.

Det är viktigt att utveckla hela länet, med övriga orter, landsbygd och skärgård utifrån deras förutsättningar och relationer inte bara till Uppsala utan även till andra län och städer, såsom Västerås, Stockholm, Gävle och Sala.

Samarbetet mellan enskilda kommuner i olika län har utökats under senare år. Knivsta arbetar aktivt i Arlandaregionen tillsammans med Sigtuna, Vallentuna och Upplands-Väsby. Enköping har bildat samarbetet Fyra Mälarstäder med Strängnäs, Eskilstuna och Västerås. I norr är Älvkarleby tätt sammanlänkat med Gävle och kommunerna i Gävleborgs län och i söder är Håbo tätt integrerat med Stockholms arbetsmarknad. Östhammar, Tierp och Heby samspekar allt starkare med Uppsala, tack vare bättre kommunikationer.

Den växande regionen för med sig ett antal utmaningar. Det gäller att bejaka en fortsatt befolkningstillväxt som innebär att fler människor kan ta del av regionens möjligheter

men det innebär också stora utbyggnads- och investeringsbehov för bostäder, arbetsplatser, infrastruktur och service. Det är en stor ekonomisk utmaning för kommunerna.

En växande region ställer ökade krav på den fysiska infrastrukturen. Underhållet av dagens infrastruktur är eftersatt och kapaciteten bristfällig.

Den ökade rörligheten och tillgängligheten har många fördelar men ställer krav på utbyggnad av långsiktigt hållbara transportmedel och ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av dessa. Samtidigt ger e-samhället nya möjligheter att ersätta fysisk interaktion med digital, vilka behöver tas tillvara.

Länets snabba utveckling måste ske i harmoni med miljö och klimat. De nationella klimat- och miljömålen måste uppfyllas, det ekologiska fotavtrycket minska, ekosystemtjänster säkras och naturresurser återanvändas för att uppnå dessa mål. Detta förutsätter sammanhållna åtgärder inom bostadsbyggande, regional planering, transportinfrastruktur och ett livskraftigt näringsliv.

Mål

- Planera för ca 5000 bostäder per år till år 2023 för att bygga ikapp behoven och därefter ca 2100 nya bostäder per år för att möta befolkningstillväxten.
- De samlade utsläppen av växthusgaser, i absoluta tal, ska ha minskat med minst 40 procent till år 2030, jämfört med år 1990. [Bas: 2 miljarder ton CO₂-ekvivalenter år 1990.]
- Minst 95 procent av alla hushåll och verksamheter ska vara anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband på minst 100 Mb/sek till 2030. [Bas: 67% och 52% år 2015]
- Antalet resor i kollektivtrafiken ska fördubblas till år 2020 och kollektivtrafikens marknadsandel av motoriserade resor ska fördubblas till år 2030. [Bas: år 2006].³

En regional strukturbild 2050

För att underlätta en helhetssyn på den regionala fysiska planeringen har en gemensam planeringsinriktning för hela Östra Mellansverige arbetats fram, med sikte på 2050. Den storregionala inriktningen konkretiseras i detta avsnitt i en strukturbild för Uppsala län. Strukturbilden pekar ut de högst prioriterade noderna och stråken som har en nyckelfunktion för målen för en växande region.

Strukturbilden är ramverk inför arbetet med andra strategiska styrdokument, såsom länsplan för regional transportinfrastruktur och trafikförsörjningsprogram.

² Utgår från Scenario Hög från WSP:s modellbaserade framskrivningar för ÖMS från år 2012, som aktualitetsprövat mot SCB:s senaste befolkningsprognos från hösten 2015 samt pendlingsregionens och länets trendmässiga utveckling.

³ Målen för kollektivtrafiken utvecklas i landstingets trafikförsörjningsprogram.

Den slutliga konkretiseringen sker genom kommunernas översiktsplanering, bostadsförsörjningsansvar och utvecklingsstrategier.⁴

En hållbar samhällsplanering och ett ökat bostadsbyggande

Planera för och bygg fler bostäder

Befolkningen ökar i länets samtliga kommuner. Samtidigt är läget på bostadsmarknaden mycket ansträngt. År 2016 rapporterar samtliga kommuner att det råder bostadsbrist, trots att utbyggnadstrakten har ökat under senare år. Målet om antal nya bostäder är satt utifrån de årliga befolkningssökningarna, behovet av omflyttning och det strukturella underskottet på bostäder.

En fortsatt hög planberedskap behöver upprätthållas och handläggningen behöver ske effektivt med hög servicegrad. Det gäller också att se till att nybyggnationen blir långsiktigt hållbar.

För att öka rörligheten på bostadsmarknaden, och tillgodose olika gruppers behov, behöver det byggas mer och med blandade upplåtelseformer i olika storlekar. En stor och viktig utmaning i närtid är att öka utbudet av bostäder, företrädesvis hyresrätter. Det är särskilt viktigt för att unga vuxna, nyanlända och låg- och medelinkomsttagare ska komma in på bostadsmarknaden. Det har även betydelse för att klara rekryteringen av internationell kompetens till företag och forskning. För att klara bostadsförsörjningsbehovet och bygga levande livsmiljöer måste det till en effektiv och proaktiv planering i kommunerna och en övergripande regional planering.

Planera för och bygg täta, funktionsblandade miljöer

En tät bebyggelse och koncentration av människor bidrar till att skapa efterfrågan på kommersiell service och en starkare kollektivtrafik. Samlokalisering och sammanlänkning av bostäder, arbetsplatser, handel, privat service, offentlig omsorg samt rekreation minskar det totala transportbehovet och ökar tillgängligheten för invånarna.

I anslutning till stationslägen och centrumkärnor bör en balans mellan byggande av bostäder och verksamhetsytor eftersträvas. Täta, funktionsblandade stadsmiljöer är generellt attraktiva för näringsverksamhet, inte minst för olika kontakt- och/eller kunskapsintensiva näringar.

Uppsala är regional stad med en storregional funktion för Östra Mellansverige, enligt strukturbild 2050. Andra storregionala städer, som Örebro, Västerås, Eskilstuna, Gävle med flera, är prioriterade för att åstadkomma en flerkärnig och förstorad arbetsmarknad genom det storregionala (kollektiv)trafiksystemet. Dessa städer är viktiga för arbetspendling och resande samt har en särskild roll vid lokalisering av exempelvis högre utbildning, specialiserad sjukvård och myndighetsfunktioner.

Kommunhuvudorterna Enköping, Bålsta, Knivsta, Heby, Tierp, Östhammar och Skutskär är lokalt och delregionalt viktiga boende-, arbets- och serviceorter med givna roller som målpunkter i det regionala kollektivtrafiksystemet samt i vissa fall som tågstopp i den storregionala kollektivtrafiken.

Utpenade lokala noder är därutöver viktiga för tillgången till basservice och kollektivtrafik i regionen. De har även potential som utbyggnadsorter och hyser i vissa fall även större arbetsplatsskoncentrationer av regional betydelse.

Stärk sambanden mellan bebyggelseutveckling och kollektiv trafik samt gång och cykel

Under 2014 gjordes omkring 40 miljoner resor med kollektivtrafiken i Uppsala län, varav stadstrafiken i Uppsala stad svarade för ca 22 miljoner resor. Kollektivtrafiken ger möjligheter till ökad sysselsättning genom pendling men bidrar även till minskad miljöbelastning, färre trafikolyckor, minskad trängsel och bättre folkhälsa genom renare luft och ökad fysisk rörlighet. Kollektivtrafiken har en central roll i utvecklandet av en resurseffektiv, mer jämställd och jämlik mobilitet. Därför behöver kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna öka väsentligt.

Byggande av bostäder och lokaler behöver kopplas tydligt till befintlig infrastruktur och kollektivtrafik längs länets stråk. Det behövs en integrerad syn på olika färdmedel och möjligheterna att kombinera dessa till en hel resa. Inom planeringen är det viktigt att säkra tillgången till kollektivtrafik och förbättra tillgängligheten till viktiga målpunkter såsom större arbetsplatser och besöksmål.

Urbyggd infrastruktur för gång och cykel underlättar resor

⁴ Prioriterat i närtid är att säkerställa att regionens prioriteringar får genomslag i den nationella transportplanen 2018–2029 samt att utveckla stadsstrukturen i Östra Mellansverige med spårtrafiken som grund, i enlighet med överenskomna prioriteringar inom ÖMS-samarbetet och En bättre sits (EBS).

Regional kollektivtrafik i Uppsala län, 2015. Källa: Kollektivtrafikförvaltningen UL och Samtrafiken.

från dörr till dörr. Arbetsspendling med cykel ska underlättas, längs säkra cykelvägar som kopplar samman tätorter med omlandet.

En tydligare flerkärnighet av orter längs transportstråken ska underlätta byggande på landsbygden och ger fler lokaliseringsoptioner för företag och organisationer, samtidigt som det förkortar restiderna. Därtill behövs bytespunkter för att möjliggöra för befolkningen i de mindre orterna och på landsbygden att nyttja regional kollektivtrafik och ta del av basservice.

Skapa hälsofrämjande och inkluderande livsmiljöer

Den fysiska och sociala miljön är viktig för att skapa hälsofrämjande, hållbara livsmiljöer. Ämnen i inomhus- och utomhusmiljön som har skapats eller utvunnits av samhället får inte hota människans hälsa eller den biologiska mångfalden. Även levnadsmiljön har stor betydelse för hälsa och välbefinnande. Alla invånare bör i största möjliga mån ha tillgång till naturområden och till trygga och välplanerade bostadsområden som främjar möten, rekreation och goda levnadsvanor, såsom vardaglig fysisk aktivitet. Sociala relationer och tillit mellan människor är hörnstenar i ett inkluderande samhälle. Det formas i bostadsområden, på skolor och arbetsplatser, i föreningslivet, på folkbiblioteken och i alla andra sammanhang där individer möts.

En trygghetsorienterad bostads- och samhällsplanering samt långsiktiga satsningar på jämställdhet och inkludering ökar känslan av trygghet. Samarbetet mellan skola, polis och socialtjänster behöver utvecklas. Kulturen behöver tas till vara som drivkraft för regionens hållbara utveckling och invånar-

nas välbefinnande genom att bidra till social sammanhållning och platsförankring.

Bättre tillgänglighet inom och mellan regioner

I länet finns ett antal viktiga kommunikationsstråk, som markeras i strukturbild 2050. Stråken har avgörande betydelse för inom- och genomgående gods- och persontransporter. De binder samman kommunhuvudorter med varandra för arbets- och studiependling samt näringslivets transporter. Det gäller att utveckla stråkens standard i takt med förväntade befolkningsökningar och godsflöden. Lika viktigt är det att tillgodose kapacitet och tillgängligheten till och från bostäder, till resecentra, arbetsplatser, kombiterminaler och andra målpunkter.

Prioriterade storregionala stråk

ABCX-stråket i sträckan Stockholm–Uppsala är landets största länsgränsöverskridande pendlingsstråk och det viktigaste stråket för en god utveckling i hela regionen. Ostkustbanan är dess viktigaste beståndsdel, tillsammans med E4:an. Stråket, som är av nationell vikt, förbinder landets norra delar med huvudstaden och Uppsala, som landet fjärde största stad, med Arlanda. Ytterligare två spår är högt prioriterade i närtid, för att stärka kopplingen mellan Uppsala och Stockholms län och möjliggöra ökat bostadsbyggande, exempelvis vid nya stationslägen i Uppsala Södra/Bergsbrunna och Alsike. Ostkustbanan till Uppsala utgör en naturlig förlängning av höghastighetståg från Malmö och Göteborg. I Uppsala finns en beredskap att hysa både vagnhallar och tågverkstäder.

I framtiden kommer godstrafiken att öka genom kopplingarna till Gävle hamn och Rosersberg/Arlanda, potentiellt också hamnen i Hargshamn för bulkvaror.

ABCU-stråket längs Mälarbanan och E18 binder samman Enköping och Håbo med Stockholm och Västerås, i en öst-västlig relation, med stora och växande flöden av person- och godstransporter.

Turtätheten i dessa två storregionala jämvägsstråk behöver öka. Det innebär att pendeltågs- och regionaltågstrafiken behöver utvecklas och samordnas avseende restider, turtäthet, uppehållsmönster och biljettsystem.

Det är högt prioriterat att koppla samman ABCX-stråket med Arlanda genom en ny jämvägsförbindelse mellan Enköping och Uppsala.

Prioriterade stationsorter för regionaltågstrafikens utveckling är Tierp, Uppsala, Knivsta, Enköping och Bålsta.

Regionala stråk

Dalabanestråket, med en konkurrenskraftig lokaltågstrafik och Riksväg 72, binder samman Uppsala och Heby med Sala och vidare norröver mot Falun/Borlänge. Dalabanan har stort behov av drift- och underhållsåtgärder och ökad kapacitet.

Riksväg 56, även kallad Råta linjen, förbinder Gävle–Heby med Västerås–Eskilstuna och vidare till Norrköping. Den är ett nationellt godsstråk som förbinder Norrland med Mälarenregionen och södra Sverige.

Väg 55 förbinder den norra och södra delen av Mälaren och är därmed strategiskt viktig för att integrera Stockholm–Mälarenregionen. Sträckan Enköping–Uppsala ingår i ett storregionalt sammanhang, där resandebudet är stort och restiderna kraftigt behöver förbättras för en utvecklad flerkärlighet och bättre tillgänglighet till Arlanda. En ombyggd Hjulstabro har stor betydelse för Mälarsjöfarten och de storregionala gods- och persontransporterna och bör rymmas inom den nationella transportramen.

Väg 70 är en nationell stoväg som kopplar an till E18 i Enköping mot Stockholm och Dalarna.

Utveckling och pågående investeringar i Stockholms län av väg 77 knyter an till behovet av öst-/västliga förbindelser norr om Mälaren, inte minst i relation till utvecklingen av Kapellskär som internationell gods- och passagerarhamn.

Delregionala stråk

Kuststråket längs väg 76 (Gävle–Älvkarleby–Östhammar–Norr-
tälje) fyller flera delregionala funktioner för arbetspendling, framför allt till de kärntekniska anläggningarna i Forsmark samt för godstransporter till/från Hargshamn. Det används även för transittrafik till/från Norrland samt Grisslehamn. Förbättringsåtgärder behövs för ökad säkerhet och tillgänglighet samt anslutning till väg 288.

Stråket till kusten (Uppsala–Östhammar) på väg 288 ska upprustas längs hela sträckan och binder därigenom bättre samman Roslagskusten med Uppsala och det storregionala kollektivtrafiksystemet. Stråket är viktigt för arbetspendling, utveckling av Forsmarkshalvön och för landsbygdsutveckling och fritidsboende.

Tvärstråket från Tierp–Gimo–Hargshamn, på väg 292 och Hargshamnsbanan, knyter ihop de norra delarna av regionen på tvären och är genom kopplingen till hamnen i Hargshamn även betydelsefull ur ett godsperspektiv.

De lokala stråken (Uppsala–Almunge–Knutby samt Uppsala–Östervåla), väg 282 resp. 272, ger tillgång till attraktiva utbyggnadsorter i länets nordöstra delar, med god tillgång till arbetsplatser i Uppsala stad och norra Stockholms län.

Minskad klimatpåverkan och bättre miljö

De övergripande nationella klimatmålen innebär att framtida utveckling inte får ske på bekostnad av miljön eller klimatet, utan ska bidra till ekologisk återhämtning. Samtidigt förutsätter en sund samhällsutveckling ett långsiktigt hälsosamt och konkurrenskraftigt näringsliv. Med en hållbar utveckling ska båda ambitionerna kunna uppnås samtidigt.

Länet behöver skapa ökad beredskap och förmåga att anpassa samhällsutvecklingen efter snabba förändringar och vända kriser till möjligheter. Alla delar av samhället måste

fungera väl och minimera sårbarheten inför effekten av klimatförändringar, konflikter, driftavbrott och resursknapphet. Det ger stabila förutsättningar för hållbar utveckling.

Möjliggör kretsloppsanpassade och effektiva energisystem

Energianvändningen, medräknat transportsektorn och jordbrukssektorn, står för ca 60 procent av länets klimatpåverkande utsläpp. Eftersom tillgången till förnybar energi är begränsad är det viktigt att hushålla med den, vilket innebär fortsatt fokus på energieffektivisering i bebyggelse, transporter, verksamheter och hushåll.

I samband med upprustning av bebyggelsen från rekordåren på 1960–70-talen ges tillfälle att minska energianvändningen i fastighetsbeståndet. Nybyggnation bör ske med giftfria och förnybara materialval och hög energistandard för att uppfylla de uppsatta miljömålen.

Samspelet mellan storskalig och småskalig förnybar energi, som sol, vind, vatten och bioenergi, blir allt viktigare. Smarta elnät och mikroproduktion av förnybar el behöver utvecklas, liksom mer storskaliga satsningar på förnybar energi. Det behöver även utvecklas och etableras olika former av energilagring för att energitillgången ska kunna säkras. Med hänsyn till länets stora kunnande och installerade kapacitet inom området finns kärnkraft med som komponent även i kommande decenniers energiförsörjning. Oavsett produktionsmix gäller det att näringslivet garanteras tillgång till säker el till konkurrenskraftiga priser.

Utveckla hållbara godstransporter

Hållbara godstransporter är grundläggande för samhällets och näringslivets utveckling. Godstransporterna behöver hanteras hållbart och effektivt genom en storregional godsstrategi i samverkan med övriga län i Östra Mellansverige. Strategin behöver även beröra behovet och lokaliseringen av större distributionscentraler och kombiterminaler. Regionalt och lokalt behövs en ökad samordning av transporter och varudistribution.

Med ökad Östersjöhandel, utvecklingen vid Arlanda/Rosersberg och i Gävle hamn kommer större godsflöden att färdas såväl i öst-västlig riktning norr om Mälaren som nord-sydlig riktning längs Ostkustbanan. Hargshamn och Kapellskär samt Skutskärs hamn kan förutses få allt viktigare roller i regionens framtida godsstruktur. Det är viktigt att säkerställa kapaciteten till och från hamnarna utifrån deras potential och efterfrågan på deras tjänster. För Hargshamn är en farledsfördjupning angelägen för att större fartyg ska kunna anlöpa hamnen.

Idag sker många godstransporter med lastbil, där transport på andra trafikslag vore önskvärt. En betydligt större del av lägvärdigt och icke tidskritiskt gods bör kunna transporteras sjövägen. Med Mälaren som nav inom Stockholm–Mälardalen kan ökad distribution på vattenvägar ge bättre möjligheter för varuförsörjning med minskad klimatpåverkan. Bristen i järnvägssystemet behöver åtgärdas och godstrafik på tåg användas mer rationellt och effektivt, med lösningar som kopplar samman transportslagen och underlättar omlastning.

Utveckla infrastruktur för hållbara drivmedel

För att klara utfasningen av fossila bränslen krävs såväl teknikutveckling, hållbart samhällsbyggande som beteendeförändringar. En utbyggd infrastruktur för hållbara drivmedel behöver säkerställas. Offentliga aktörer bör leda utvecklingen mot en effektiv och kretsloppsanpassad energiförsörjning genom sina val av fordon och färdmedel, energileverantörer, vid utformning och lokalisering av lokaler samt vid upphandling av varor och tjänster. Kollektivtrafik och den offentliga fordonsparken ska vara fossilfri senast år 2020 och alla upphandlade transporter ska vara fossilfria till 2025.

Det offentliga bör även uppmuntra och påskynda initiativ från näringslivet samt individuellt ansvarstagande för att spara energi och ställa om till förnybara bränslen. Genom att konsumera produkter och tjänster på ett hållbart och resurseffektivt sätt kan såväl individer som institutioner minska spridningen och exponeringen av miljögifter i samhället, gynna naturens återhämtning och bidra till en bättre hälsa.

Utveckla den digitala infrastrukturen

Tillgång till bredband och en ökad IT-användning gör att fysiska möten och transporter kan ersättas med mer resurseffektiv digital kommunikation. För länets glesbefolkade delar är tillgången till kapacitetsstarkt bredband, goda kommunikationer och tillgång till grundläggande kommersiell och

offentliga service nödvändigt. Genom digitaliseringen och utbyggda e-tjänster får invånarna tillgång till information, samhällsservice, sjukvård i hemmet, kulturutbud och möjlighet att kommunicera, studera, arbeta, driva företag och nå kunder oberoende av bostadsort.

Utbyggnaden av snabbt och kapacitetsstarkt bredband är därför en prioriterad fråga. Det innebär ett särskilt samhällsansvar i regionens mer glesbefolkade delar, där de kommersiella aktörerna inte är verksamma.

Samtidigt krävs en satsning på stärkt användar-, utvecklar- och beställarkompetens för att ta vara på e-samhällets potential inom elektronisk förvaltning, service, marknadsföring, ehälsa, handel, distansarbete, tjänsteutveckling etc. Folkbildningens aktörer, genom folkbiblioteken och studieförbunden, har en viktig roll för att minska det digitala utanförskapet.

EN NYSKAPANDE REGION

Nuläge, utmaningar och mål

Näringslivet i Uppsala län utvecklas starkt men skiljer sig åt geografiskt. I norr och väst är industritraditionen fortfarande dominerande, samtidigt som småföretagandet växer. I sydväst ingår Enköping och Håbo mer i Stockholmregionens näringsliv, med logistik, byggverksamhet och en växande tjänstesektor som grund. Heby är starkt inom gröna näringar och ett växande e-handelskluster i Morgongåva. Uppsala kommun har en hög andel sysselsatta inom offentliga verksamheter, flera globalt verksamma företag och en växande privat företagsamhet. Småföretagandet växer snabbt i Knivsta, som också drar nytta av ett utmärkt pendlingsläge. Länet som helhet kan uppvisa en stor branschbredd, vilket bidrar till en robust arbetsmarknad.

Alla slags företag behövs för att svara upp mot invånarnas behov av service, handel och tjänster. Högre löner och hushållens konsumtion driver tillväxten framåt och skapar nya jobb. En långsiktigt hållbar tillväxt förutsätter emellertid ett högre värdeskapande, som ges av fler globalt konkurrenskraftiga företag. Ny och befintlig kunskap behöver omsättas i högkvalificerade varor och tjänster, som kan skapa värden och en sund samhällsutveckling i en hårdnande global konkurrens.

Regionen uppvisar särskilda styrkor inom life science, informations- och kommunikationsteknologi (ICT), energi- och miljöområdet och den kunskapsintensiva verkstadsindustrin. Allt fler nischade tillväxtbolag uppkommer även inom områdena ehälsa, nya material, rymdforskning, livsmedelsförsörjning, resurseffektivitet och högspecialiserad sjukvård för människor och djur. Genom ökad integration med Stockholm–Mälarenregionen ökar förmågan till konkurrenskraftig specialisering.

Den globaliserade ekonomin öppnar fler möjligheter än någonsin tidigare, samtidigt som konkurrensen mellan städer och regioner ökar. Utifrån ranking och värdering av objektiva data har Uppsala län förutsättningar att möta denna konkurrens på samma nivå som framstående platser som Cambridge, Freiburg, Grenoble, Utrecht, Oxford och Leiden. Särskilt om länet drar nytta av Stockholms dragningskraft.

Uppsalaregionen har dock inte riktigt lyckats omsätta dessa goda förutsättningar i ekonomisk styrka, internationell ryktbarhet och attraktionskraft. Det ligger en betydande potential i att locka till sig fler företagsetableringar, att skapa ökade värden ur den höga andelen FoU-investeringar och få fler företag att verka på internationella marknader. Arbetsmarknaden är heller inte tillräckligt inkluderande och jämställdheten avspeglas inte i hur företag rekryterar och närmar sig marknaden.

Omställningen av samhället till en smart och fossilfri tillväxt, tillsammans med en accelererande digitalisering och utvecklingen av nya material i en global miljö, väntas skapa helt nya spelregler och förutsättningar för näringslivet. Även på detta område kan mer göras.

Delningsekonomi och cirkulär ekonomi växer fram som svar på nödvändigheten att hushålla med allt mer knappa naturresurser. Allt fler företag vittnar om att högt satta klimatmål stimulerar innovationstakten, reducerar kostnader och stärker varumärken som ansluter sig till förändringarna. Klimatmålen gränser, tillsammans med bland annat målen om ren luft, god vattenkvalitet och en giftfri miljö, skapar ett ramverk och förutsättningar för företag att våga gå före och vinna framgång genom att deras varumärken förknippas med hållbarhet.

Mål

- Antalet globalt konkurrenskraftiga innovativa och entreprenöriella företag ska öka. Indikatorer: antalet exporterande företag (Bas: 924 år 2013) och exportvärdets andel av BRP (Bas: 17 % år 2013).
- Privata och offentliga investeringar i FoU ska uppgå till minst 6 % av bruttoregionalprodukten (BRP). (Bas: 5,8 % år 2013.)
- Antal nystartade företag per år ska överstiga 13 företag per 1000 inv. (Bas: 11,6 år 2014.)

Innovationsområde för smart tillväxt

För att säkra och stärka rollen som nyskapande region och vidga arbetsmarknaden, behöver antalet konkurrenskraftiga innovativa och entreprenöriella företag öka, samtidigt som nya samhällstjänster kan utvecklas.

Regionen behöver stärka sin position som globalt intressant innovationsområde, genom att knyta samman företag, kompetenser och resurser i alla kommuner och utveckla samspelet och tillgängligheten mellan landsbygd, tätorter och olika stadsmiljöer i ett regionalt ekosystem för innovation. Detta för att möta den internationella trenden att företag och talangfulla människor gärna söker sig till stadsområden som är anpassade till fotgängare och cyklister, som är förbundna med kollektivtrafik och som erbjuder kreativa mötesplatser och nöjen.

Utveckla det regionala innovationssystemet

Det gäller att dra nytta av utvecklingskraften i alla kommuner, genom att göra regionens sammanhållna innovationsstödssystem tillgängligt för företag och entreprenörer oavsett ursprung och hemvist.

Genom tätt samarbete mellan innovations- och företags-

främjande aktörer ska huvudprincipen vara att varje företag ska kunna hänvisas rätt, oavsett vilken ingång det väljer, och få stöd steg för steg genom sin tidiga utveckling.

Innovationssystemet behöver kompletteras med både fysiska och organisatoriska mötesplatser för företag drivna av kvinnor och män, inom olika branscher och med olika storlek. Därför behöver länets stora företag involveras mer aktivt i innovationssystemet.

De innovations- och företagsfrämjande aktörerna ska stödja olika typer av innovationer i små och medelstora företag och prioritera en näringslivsutveckling som samtidigt bidrar till minskad klimatpåverkan och hushållning med ändliga resurser.

Det gäller även att utveckla öppna och starka regionala kunskapsmiljöer, produktionsmiljöer och användarmiljöer, där nya varor, produkter och tjänster kan utvecklas utifrån kunders behov. Detta underlättas av ett strukturerat quad-helix-samarbete som inkluderar det civila samhället i regionens

redan väl etablerade samarbete mellan akademi, samhälle och näringsliv. En fortsatt utveckling av testbäddar bör understöddas, liksom satsningar på kompetensförsörjning.

Det finansiella systemet behöver kunna matcha alla faser av ett företags utveckling. Genom att stärka regionens attraktionskraft och synlighet kan företag få tillgång till en ökad andel av det riskkapital som nu är koncentrerat framför allt till Stockholm.

Utveckla och koppla samman konkurrenskraftiga företag och kluster

Ingen kan veta vilka branscher och företag som blir framtidens flaggskepp. Regionens näringsliv uppvisar dock ett antal styrkeområden.

I regionens norra delar samlas **kunskapsintensiva industriföretag** som håller yppersta klass internationellt inom områden som massatillverkning, kärnkraft, verktygstillverkning, specialgjutning, pulvermetallurgi och specialkablage. Branschen bör dra nytta av regeringens strategi för nyindustrialisering, som syftar till att stärka industrin genom digital teknologi, klimatomställning, samarbete med mindre innovationsbolag och stärka forskning och utveckling inom industrin.

På **energi- och miljöområdet** utvecklas inom hela regionen ny teknik för småskalig energiproduktion, energilagring och avfallslösningar som både löser problem på hemmaplan och har potential att etableras på världsmarknaden. Nya metoder och projekt som understödjer övergången till en ekonomi med reducerad resursanvändning, kloka materialval och mindre koldioxidutsläpp ska uppmuntras och stöddas.

Gröna näringar är ett regionalt profilområde under stark utveckling, inte minst genom satsningar på nytt campus vid SLU Ultuna och bildandet av Green Innovation Park.

Inom **tech-branschen**, eller ICT, uppstår nya företag som etablerar sig globalt från första dag med mobilapplikationer, betalningslösningar, musiktjänster och spel. Branschen präglas av snabb tillväxt och kan dra nytta av utvecklingskraften och nätverken i Stockholm och Kista.

Life science (livsvetenskaper) är en mycket viktig industri för Sverige och med särskild relevans för hela Stockholm–Uppsala-regionen. Denna sektor bidrar genom ny teknik, behandlingsmetoder och diagnoser till bättre vårdkvalitet och ökad hälsa och ett längre liv med kvalitet även i äldre år för befolkningen. Framgången har vilat på en unik och nära samverkan mellan företag, forskare och den svenska hälso- och sjukvården, där för Uppsalas del Pharmacia historiskt haft en helt avgörande roll.

För en utvecklad smart specialisering och ökad innovationskraft behöver dessa olika styrkeområden korsbefruktas genom nya mötesplatser och samarbetsprojekt. De traditionella branscherna och mindre innovationsbolag behöver mötas och kreativiteten från de kulturella och kreativa näringarna tas tillvara.

Stärk hälso- och sjukvården och Akademiska sjukhuset som regional utvecklingskraft

Akademiska sjukhuset är ett av landets sju universitetssjukhus, med uppdrag att leverera avancerad sjukvård och att bedriva medicinsk och farmaceutisk forskning och utbildning i samarbete med Uppsala universitet. Ett annat viktigt uppdrag är att leverera samhällsnytta av betydelse för regionens utveckling, där forskningskunniga medarbetare, närhet till akademisk miljö, patienter, patientdata och avancerad utrustning på Akademiska sjukhuset utgör ett nav i regionens framgångsrika life science-system.

Eftersom nuvarande Uppsala län är för litet för att bära ett universitetssjukhus på egen hand, krävs det en fördjupad samverkan och en tillräcklig patientvolym från övriga aktörer i sjukvårdsregionen och nationellt. Sjukhuset levererar vård för cirka två miljarder kronor per år externt, varav merparten till landsting inom Uppsala–Örebro sjukvårdsregion. Denna vård omfattar i huvudsak så kallad högspecialiserad vård inom till exempel neurokirurgi, neurologi, barnsjukvård, cancersjukvård samt thoraxkirurgi.

På sikt är ett ökat samarbete över gränserna, med andra sjukhus och universitet i landet och parter inom EU, en naturlig väg till ytterligare specialisering, spets och finansiering. Den patientnära, kliniska forskningen ska vara en stark plattform för innovationer och industriell utveckling.

Ledstjärnan för Region Uppsalas forskning ska vara att generera patientnytta. De forskningsprojekt som Region Uppsala deltar i ska vara sådana där forskningens resultat kan tillämpas i vården inom en period på cirka tre år. Fokus på patientnytta innebär också att den kliniska forskningen i första hand ska läggas på de stora folksjukdomarna.

Den medicintekniska testbädden Innovation Akademi behöver stärkas och ges vidgat handlingsutrymme, så att såväl interna som externa idéer till patientnära och resurseffektiva lösningar snabbare omsätts i nya

produkter, metoder och processer som vinner inträde i vården. På motsvarande sätt bör entreprenörskap tas tillvara inom kommunala verksamheter och offentliga bolag för att stimulera innovationer och långsiktigt värdeskapande företagande.

Befäst Uppsala universitets och SLU:s ställning som globalt ledande lärosäten

Uppsala universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) har sedan länge haft avgörande betydelse för regionens utveckling och varumärke som kunskapsnod och centrum för utbildning, forskning och innovationskraft. Uppsala universitet återfinns vanligen bland de 60–80 bästa universiteten totalt i världen och SLU rankas bland de tio bästa mindre och mer specialiserade universiteten.

För att befästa universitetens ställning bland globalt ledande lärosäten behövs en ökad andel basanslag för forskning och stärkt finansiering av såväl utbildning som forskningsinfrastruktur. Ur de stora satsningarna på forskning behöver fler banbrytande upptäckter och innovationer utvecklas till framgångsrika företag. Samverkan mellan universiteten, näringsliv och omgivande samhälle behöver utökas för ömsesidig nytta. Att stärka banden mellan den akademiska forskningen i Uppsala och regionens industriella styrkeområden har högsta prioritet.

Genom att knyta samman länets forskningsinfrastruktur med näringslivet och universitet och högskolor i Stockholm, inom exempelvis life science (Hagastaden) och ICT (Kista), blir styrkan ännu större.

Utbudet av studieplatser vid Uppsala universitet och SLU bör ligga i nivå med målet att långsiktigt kunna bredda rekryteringen till högre utbildning från närregionen, säkra fortsatt riksrekrytering och även attrahera utländska studenter.

Fler och växande företag

Skapa ett gott företagsklimat och underlätta för entreprenörer

Varje kommun bör sträva efter att erbjuda ett så bra företagarklimat som möjligt, så att fler män och kvinnor kan starta företag med både bredd och spets. Fler nystartade företag bidrar till ökad dynamik i ekonomin och ger en mer diversifierad arbetsmarknad. Samtidigt måste redan befintliga företag ges förutsättningar att växa och att växa snabbt, eftersom merparten av nya jobb skapas i relativt nystartade företag som växer snabbt.

Det gäller att vårda de företag som redan finns etablerade och uppmuntra dem att göra nya investeringar på orten. Därför behöver alla kommuner utvecklas till exceptionellt goda värdkommuner för redan etablerade företag och uppmuntra företagarna att träda fram som förebilder och ambassadörer för orten. Näringslivets internationalisering och det ökade utländska ägandet gör att platsens förmåga att skapa rätt förutsättningar för framgång blir allt viktigare.

Grunden för ökad företagsamhet läggs genom ett stödjande företagsklimat med kundservice, effektiv hantering och gott bemötande. För företagen ska det vara lätt att göra rätt. Anställda i region och kommuner ska ha som utgångspunkt att ge bästa möjliga service till sina kunder, oavsett om det gäller sko-

la, företagsservice, omsorg eller myndighetsutövning. Kulturen ska vara stöttande och serviceinriktad mer än kontrollerande.

Snabbhet, minskade vänte- och handläggningstider, att ligga steget före, att förstå och se helheten för företagaren och inte bara sitt eget arbetsområde och att förenkla regelverk bör eftersträvas. Med e-tjänster för ansökningar, tillstånd och kommunikation med myndigheter blir servicen tillgänglig överallt, hela tiden.

Som mått på framgång ska ständiga förbättringar i service till invånare och företag eftersträvas i undersökningar av företagsklimat och nöjd-kund-index.

Stöd fler företag att bli internationellt verksamma

Den framtida ekonomiska tillväxten kommer framför allt att ske på marknader utanför Sverige. I enlighet med regeringens exportstrategi gäller det därför att fler små och medelstora företag vågar och vill agera internationellt och att svenska varor, tjänster och system når ännu högre upp i förädlingskedjan. Det gäller även att fler företag kan inleda samarbeten med leverantörer, kunder och genom FoU, som gör att hela värdekedjan internationaliseras i större omfattning.

Ett välkoordinerat samarbete mellan företagsfrämjande aktörer som Almi och UIC ska därför underlätta för företag att ta klivet över nationsgränsen när detta ofta kan vara komplicerat och kräver förberedelser. Genom digitaliseringen och nya affärsmodeller blir det dock allt vanligare att små nystartade företag startar globalt direkt.

Underlätta för nya etableringar och investeringar

För att möta konkurrensen om kompetens, företag och investeringar mellan platser i världen behövs det ett samordnat regionalt etableringsfrämjande arbete. Var för sig har endast ett fåtal kommuner resurser att ensamma söka upp och bearbeta potentiella etablerare.

Det gäller att vässa det gemensamma erbjudandet, paketera precisa investeringsmöjligheter till utpekade företag och förbättra mottagningskapaciteten, för att på ett effektivt sätt kunna ta emot förfrågningar och människor och företag som vill etablera sig här. Det är viktigt att visa vilka förutsättningar som kan tillhandahållas, vad gäller tillgång till kompetens, markberedskap, kommunikationer, tillstånd, servicegrad med mera. Ett gott bemötande och förståelse för företagens individuella behov omfattar information om och tillgång till bostäder, förskola/skola, sysselsättning till medföljande partner, tillgång till sociala nätverk och fritidsaktiviteter.

Närvaron och framgången inom Stockholm Business Alliance stärks om regionens kommuner och aktörer samordnar sig bättre internt.

Kraftsamla för ökad global synlighet

I länet finns flera organisationer som verkar inom olika internationella nätverk och som tar emot utländska delegationer och besökare från andra länder. Till dessa hör Uppsala universitet och SLU, Länsstyrelsen i Uppsala län, Uppsala kommun, Region Uppsala och Handelskammaren. Trots omfattande nätverk är regionens aktörer små på den globala arenan. Därför krävs det kraftsamling och ökat samarbete.

Regionen bör kontinuerligt delta i internationella nätverk, samarbetsorganisationer, forskningssamarbeten och företagsnätverk för att skapa och upprätthålla strategiska allianser till platser på samtliga kontinenter. Genom benchmarking och erfarenhetsutbyte med andra platser i Europa och övriga världen ges inspiration och stöd i framtida utvecklingsarbete.

Ökad medverkan i gränsöverskridande samarbeten ger regionen tillgång till utvecklingsresurser och kompetens. Region Uppsala och övriga aktörer i regionen bör öka sitt engagemang i dessa sammanhang och dra nytta av EU:s samarbetsstruktur.

Utvecklingskraft och kreativitet i hela regionen

Utveckla samspelet mellan länets alla delar

Samspelet mellan länets olika delar behöver utvecklas, mellan landsbygd, tätorter och städer. Särskilt som närmare en tredjedel av befolkningen bor på landsbygden eller på mindre orter. Landsbygden är ett viktigt konkurrensmedel för etableringar, då få platser i Europa har så mycket och så attraktiv landsbygd som Sverige.

För att öka den regionala självförsörjningsgraden och möjliggöra miljömässigt hållbar livsmedelsproduktion gäller det att Uppsalaslätts bördiga jordar och regionens stora kunskaper inom gröna näringar tas tillvara. Ökad samverkan och kunskapsöverföring mellan universiteten, företagare och lantbrukare inom gröna näringar och boende på landsbygden behövs för att öka förädlingsvärdet och innovationskraften.

Insatser för landsbygden ska skapa förutsättningar för människor och företag att bo och verka var de vill i länet och erbjudas god offentlig och privat service inom rimliga avstånd och goda kollektiva transporter till delregionala orter. På landsbygden och i stads- och tätortsnära områden ska drivkraften vad gäller företagsamhet, kretsloppstänkande och omställning till ett hållbart samhälle tas tillvara. De produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss människor och som bidrar till vårt välbefinnande måste värnas.

Utveckla en kulturregion med internationell lyskraft

Kulturen medverkar till att stärka de värden som är viktiga för en region präglad av öppenhet och tolerans. Regional kulturplan 2015–2018 lyfter fram mod, bildning och nytänkande som förutsättning för en framgångsrik region. Det ska förverkligas genom ett rikt konstliv, en ökad kulturell delaktighet och en attraktiv livsmiljö. Den kulturella infrastruktu-

ren med kulturinstitutioner, det fria professionella kulturlivet och aktörer inom civilsamhället bidrar till att skapa estetiska upplevelser och dynamiska mötesplatser på folkbibliotek, i studiecirkel, vid musik- och scenkonstföreställningar.

Kulturen har både en direkt och en indirekt påverkan på regionens utveckling. Direkt påverkan sker i form av satsade medel, investeringar och sysselsättning i konstnärlig verksamhet samt i kulturella och kreativa näringar. Indirekt påverkan sker genom att kulturen bidrar till platsernas attraktivitet, företags kreativitet samt människors hälsa och välbefinnande.

Kultur- och folkbildningsaktörer kan spela en aktiv roll i arbetet med integration av nyanlända och människor med olika bakgrund berikar regionens kreativitet och kulturella mångfald.

Utveckla destinationer för starkt och hållbar besöksnäring

Besöksnäringen spelar en stor roll för utveckling och livskraft på landsbygden och för storstäderna som besöksmål, centrum för evenemang, mässor och möten.

Aktörer inom hela näringen – turistbyråer, taxichaufförer, hotellpersonal och anställda inom handeln – behöver samverka för att marknadsföra regionens attraktioner. Aktörerna ska svara för ett gott bemötande och bidra till ett positivt värdskap och personliga möten som skapar minnen för livet bland besökarna.

Kulturen är viktig för besöksnäringen, då ett rikt kulturliv är en anledning till besök. Företag inom kulturella och kreativa näringar bör få tillgång till det innovationsstödande systemet, dels för att utveckla sin egen verksamhet, dels för att få möjlighet att möta företag från andra branscher.

För att få fler kommersiella gästnätter och utländska besökare behöver nya och bättre tematiska erbjudanden för besöksnäringens målgrupper skapas och paketeras. Regionens olika besöksmål och reseanledningar behöver tydliggöras gentemot olika geografiska målmarknader, samtidigt som språkkunskaperna inom branschen breddas.

Inom näringen behövs mer av entreprenörskap, företagande och kompetensutveckling samt tillgång till finansiering. Ökad kunskap om och samverkan kring marknadsföring är nödvändig, inte minst via digitala kanaler. Med fler konferenser, kultur- och idrottsevenemang, utvecklade destinationer och tillgängliga natur- och kulturmiljöer kan omsättning- en öka och jobb skapas. En ökad turism måste kombineras med miljövänligt resande och ett hållbart agerande.

RESULTATINRIKTAT GENOMFÖRANDE

De beslut som fattas idag formar framtidens samhälle. Denna strategi visar på en riktning framåt och pekar ut vad som behöver göras för att skapa förutsättningar för ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion. Genom att ta ställning till ett önskvärt läge i framtiden är det lättare att fatta rätt beslut och att hitta rätt samarbetsformer.

Höga ambitioner att utveckla vår region till en plats där invånarna har ett gott liv måste dock gå hand i hand med de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna att klara den hållbara utvecklingen. Detta kräver stort ansvarstagande med väl fungerande institutioner och en ekonomi i balans.

Arbetet bygger på en kontinuerlig dialog mellan den lokala och den regionala nivån, där ny kunskap och nya perspektiv ständigt tillförs. Det krävs att olika aktörer tar ansvar för sina respektive kompetensområden och att medborgarna engageras i arbetet.

Region Uppsala ansvarar för att leda och driva det regionala utvecklingsarbetet i samverkan med länets kommuner, länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter, företrädare för berörda organisationer och näringsliv.

Denna utvecklingsstrategi är således vägledande för aktörer på nationell och regional nivå, stödjande för dem som verkar på kommunal och lokal nivå och inspirerande för näringslivet och den ideella sektorn.

Mötesarenor, överenskommelser och uppföljning

Som regionalt utvecklingsansvarig aktör ska Region Uppsala vara en plattform för samverkan kring gemensamma utmaningar och mötesplats för kommunerna och andra aktörer, både på politisk nivå och mellan tjänstemän och andra aktörer. Under Region Uppsalas ledning möts en mångfald av frågeställningar och sakområdesansvar som har betydelse för regionens utveckling.

Budgetar och verksamhetsplaner, strategier och handlingsprogram, projekt och investeringar, översiktsplaner och insatser – alla är de på ett eller annat sätt en del av regionens utveckling. Utvecklingsstrategin fäster hos alla aktörer om den blir utgångspunkt när andra strategier och verksamhetsplaner beslutas, när handlingsprogram sjösätts och när samarbetsprojekt inleds.

I Region Uppsalas regionplan och budget (RPB) konkretiseras de delar av utvecklingsstrategin som Region Uppsala har ansvar för.

Kommunerna har en central roll för det lokala och regionala utvecklingsarbetet genom sina verksamhetsområden och långsiktiga fysiska planering.

Andra aktörer behöver konkretisera hur de, utifrån sina olika uppdrag och möjligheter, kan bidra till att tidigare utpekade mål hanteras och åtaganden ingås. Det gäller att systematisera, koordinera och utveckla befintliga strukturer i regionen. Att se till samhällsuppdraget, snarare än att fastna i det egna stupröret. När så krävs kommer Region Uppsala att ta initiativ till nya handlingsplaner för ett resultatinriktat genomförande.

Region Uppsala ska bidra till mer av helhetssyn, en löpande omvärldsbevakning och en förmåga för regionen att anpassa sig till ständig förändringar.

Region Uppsala finansierar vissa utvecklingsfrämjande aktörer med årliga verksamhetsstöd och projektmedel. Dessa kombineras med årliga uppdragsavtal.

Region Uppsala föreslår att treåriga överenskommelser tecknas med varje kommun om hur samverkan ska bedrivas och vilka insatser som ska prioriteras, med utgångspunkt från den regionala utvecklingsstrategin. Överenskommelserna följs upp vid årliga utvecklingsdialoger om vad som gjorts och uppnåtts samt vad som ska göras tillsammans framöver. Detta arbete ska ske inom ramen för den samverkansstruktur mellan Region Uppsala och länets kommuner som etableras inför 2017.

Liknande överenskommelser kan även tecknas med andra aktörer eller inom olika samsarbetskonstellationer. Efter remisshantering kan dessa aktörer namnges närmare.

Region Uppsala svarar för årlig uppföljning av hur regionen utvecklas, med utgångspunkt från angivna mål och överenskommelser.

Utveckla en erkänt god samverkan

Samverkan och närheten mellan människor och organisationer i Uppsala län är omvittnat god men behöver utvecklas ytterligare. Inom flera sektorer krävs ökad samordning och ett helhetstänk som sträcker sig över administrativa gränser och mellan sektorer. Det fordras ett regionalt ledarskap som kan prioritera och vägleda utifrån tydligt uttalade ambitioner.

Pågående regionalisering erbjuder en möjlighet att åstadkomma en mer kraftfull samordning av olika frågor på regional nivå och därmed få ett bättre genomslag av olika politiska beslut.

Skapa ekonomiska förutsättningar för utveckling

Fram till 2020 väntas Sverige ha en god BNP-tillväxt men utvecklingen är osäker. Under stabila förhållanden väntas god utveckling av sysselsättning och skatteunderlag. Trots

det bedöms resultaten i kommuner och landsting komma att försämrats till följd av ökade kostnader för verksamheterna och demografisk utveckling. Till detta kommer att dagens och framtidens invånare lär ställa ökade krav på servicen vad gäller kvalitet och individuella behov.

Kostnaden för hälso- och sjukvården har ökat snabbare än den ekonomiska tillväxten, mätt i BNP, och behoven ökar i takt med att fler sjukdomar kan botas, allt svårare kirurgiska ingrepp kan göras och nya mediciner utvecklas. Detta är i sig positivt men det gör också att vården gör anspråk på en större del av samhällets totala resurser.

De offentliga verksamheterna behöver eftersträva ständiga effektiviseringar för att möta väntade kostnadsökningar. Generellt sett gäller det att skapa utrymme för ökad produktivitet, med fokus på verksamheten. Den administrativa bördan behöver minska på alla plan.

För att regionen ska kunna bära sin del av landets utveckling krävs det statliga investeringar i infrastruktur, där utgångspunkten är att statlig infrastruktur ska bekostas av staten. Möjligheten att använda kompletterande finansiering genom en kombination av offentliga och privata medel bör ändå prövas. Det kan handla om ökade markvärden genom försäljning av byggrätter, ökade fastighetsvärden och brukaravgifter.

Bygg långsiktig samverkan i sjukvårdsregionen med stabila spelregler

Den samverkan som bedrivs inom ramen för Uppsala–Örebro sjukvårdsregion omfattar sju landsting med drygt två miljoner invånare, vilket tillgodoser behovet av patientunderlag för regionens två universitetssjukhus. Genom samver-

kansavtal mellan alla parter i nuvarande sjukvårdsregion ges alla invånare tillgång till en jämlik hälso- och sjukvård på lika villkor. Den nyligen inledda processen kring storregioner gör det att möjligt att långsiktigt parera en ojämn befolkningstillväxt och ekonomisk bärkraft, för ett mer effektivt utnyttjande av sjukvårdsresurserna inom regionen.

En fördjupad samverkan inom storregionen är förutsättningen för att gemensamt värna och utveckla universitetssjukhusen och andra enheter inom regionen som utgör centra för regionvård, forskning, utveckling och utbildning.

Inom välfärdsområdet ska den väl upparbetade samverkan och samordningen mellan kommunerna och Region Uppsala gällande socialtjänst och hälso- och sjukvård, samt specifika, mer tillfälliga uppdrag, utvecklas.

Påverka beslut på högre nivå

Utifrån den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och stärkt attraktionskraft har regionerna ett betydande handlingsutrymme och ansvar för utvecklingsarbetet, även om det i hög grad påverkas av vad som beslutas på högre nivå. Förutsättningar för infrastrukturutveckling, bostadsförsörjning eller arbetsmarknadsinsatser och andra områden påverkas av regelverk och lagstiftning på nationell och EU-nivå. Det är därför av stor vikt att försöka påverka besluten på högre nivå i för regionen rätt riktning, genom initiering av ärenden, som remissinstans eller i den politiska behandlingen. Det är även viktigt att arbeta för en tilldelning av nationella infrastruktur- och utvecklingsanslag som svarar upp mot befolknings- och sysselsättningstillväxten.

RUS I KORTHET

Ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft

EN REGION FÖR ALLA

Mål:

- Andelen gymnasieelever med examen inom fyra år ska överstiga 80%.
- Andelen 30–34-åringar som har minst en tvåårig eftergymnasial utbildning ska överstiga 57%.
- Andelen sysselsatta i åldrarna 20–64 år ska överstiga 80%.
- Regioninvånarna ska ha landets högsta självskattade hälsa, med minskade skillnader mellan grupper och individer.

Åtaganden:

- Säkra utbildning av högsta kvalitet i en attraktiv kunskapsregion.
- Skapa goda möjligheter till livslångt lärande.
- Utveckla en jämlik arbetsmarknad.
- Påskynda integrering av nyanlända på arbetsmarknaden.
- Säkerställ en kvalitativ hälso- och sjukvård och omsorg.

EN VÄXANDE REGION

Mål:

- Planera för ca 5000 bostäder per år till år 2023 för att bygga ikapp behoven och därefter ca 2100 nya bostäder per år för att möta befolkningstillväxten.
- De samlade utsläppen av växthusgaser, i absoluta tal, ska ha minskat med minst 40 procent till år 2030 jämfört med år 1990.
- Minst 95 procent av alla hushåll och verksamheter ska vara anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband minst 100 Mb/sek till 2030.
- Antalet resor i kollektivtrafiken ska fördubblas till år 2020 och kollektivtrafikens marknadsandel av motoriserade resor ska fördubblas till år 2030.

Åtaganden:

- Planera för och bygg fler bostäder.
- Planera för och bygg täta, funktionsblandade miljöer.
- Stärk sambanden mellan bebyggelseutveckling och utbyggnad av kollektivtrafiken.
- Skapa hälsofrämjande och inkluderande livsmiljöer.
- Möjliggör kretsloppsanpassade och effektiva energisystem.
- Utveckla hållbara godstransporter.
- Utveckla infrastruktur för hållbara drivmedel.
- Utveckla den digitala infrastrukturen.

EN NYSKAPANDE REGION

Mål:

- Antalet globalt konkurrenskraftiga innovativa och entreprenöriella företag ska öka. Indikatorer: antalet exporterande företag och exportvärdets andel av BRP.
- Privata och offentliga investeringar i FoU ska uppgå till minst 6 % av bruttoregionalprodukten (BRP).
- Antal nystartade företag per år ska överstiga 13 företag per 1000 inv.

Åtaganden:

- Utveckla det regionala innovationssystemet.
- Utveckla och koppla samman konkurrenskraftiga företag och kluster.
- Stärk hälso- och sjukvården och Akademiska sjukhuset som regional utvecklingskraft.
- Befäst Uppsala universitets och SLU:s ställning som globalt ledande lärosäten.
- Skapa ett gott företagsklimat och underlätta för entreprenörer.
- Stöd fler företag att bli internationellt verksamma.
- Underlätta för nya etableringar och investeringar.
- Kraftsamla för ökad global synlighet.
- Utveckla samspelet mellan länets alla delar.
- Utveckla en kulturregion med internationell lyskraft.
- Utveckla destinationer för stärkt och hållbar besöksnäring.

SWOT FÖR UPPSALA LÄN

En region för alla	
STYRKOR • Ung befolkning • Låg arbetslöshet • God hälsa och hög medellivslängd • Hög utbildningsnivå • Växande befolkning • Brett utbud av utbildningar av god kvalitet • Stark lokal identitet och stolthet över kultur och historia • Stark tillit mellan människor	MÖJLIGHETER • Inflyttning och växande befolkning underlättar kompetensförsörjningen • Många jobbchanser uppstår på växande arbetsmarknad • Kompetensimport från andra länder och regioner • Utvecklad tillit och samverkan ger utvecklingskraft • Utvecklad samverkan mellan kommuner, landsting och andra aktörer
SVAGHETER • Låg sysselsättningsgrad bland flera grupper • Regionala och könsrättsliga skillnader i hälsa, utbildningsnivå, arbetslöshet och övergångar till högre utbildning • Bristande inkludering • Svaga skolresultat, f f a bland killar • Avhopp från gymnasieskolan • Barnfattigdom och social utsatthet • Könsuppdelad arbetsmarknad	HOT • Stor inflyttning på kort tid försvårar integrationen • Ökad konkurrens om kunskap och kompetens • Ökade klyftor och utanförskap • Lågkvalificerade jobb försvinner och ersätts av ny teknik – kräver omskolning • Demografin skapar obalans mellan försörjda och försörjande

En växande region	
STYRKOR • Ökad befolkning, ca 4500 inv/år • Strategiskt geografiskt läge • Närhet till Arlanda • Attraktiva städer • God tillgänglighet inom och mellan regioner • Livskraftig landsbygd med bördiga marker • Utvecklad kollektivtrafik • Väl utvecklad samverkan inom Stockholm–Mälarenregionen	MÖJLIGHETER • Resurseffektiv samhällsbyggnad längs prioriterade stråk och noder • Öka integration med omkringliggande län • Länet utvecklar sin särart som nordlig nod i huvudstadsregionen • Utbyggd digital infrastruktur inkluderar fler i utvecklingen • Länet blir förebild i energi- och klimatarbetet, genom lyckad omställning • Regionförstoring ger utvecklingskraft i alla länsdelar, med utbyggda kommunikationer och bättre service. Bostäder byggs överallt
SVAGHETER • Bristande kapacitet och underhåll av infrastrukturen • Bostadsbrist i alla kommuner • Endast 1 av 15 miljömål uppfyllda • Höga CO₂-utsläpp	HOT • Länet utvecklas till utpendlingslän, med ökad obalans mellan dag- och nattbefolkning • Ekonomiskt svårt att matcha investeringsbehoven i kommunerna • Ökad press på ekosystemtjänster, brukbar mark och tillgång till dricksvatten • Hög kostnadsutveckling i kommuner och landsting • Ökad sårbarhet och bristande anpassningsförmåga till snabba förändringar i samhället • Omställningen till ett resurseffektivt, klimatsmart och digitalt samhälle går för långsamt • Försämrade service på landsbygden

En nyskapande region	
STYRKOR • Utvecklat innovationsstödsystem • Innovationskraften • Stark sysselsättningstillväxt • Växande BRP och ökade lönesummor • Stora satsningar på FoU • Stark image kring kunskap och kompetens • Konkurrenskraftiga kluster, särskilt Life science, med Akademiska sjukhuset • Attraktiva urbana innovationsmiljöer • Världsledande inkubator och högt rankade lärosäten	MÖJLIGHETER • Starkare integrering med Stockholm • Bättre etableringsfrämjande arbete genom stärkt profilering • Potential som framstående ekosystem för innovation • Korsbefruktning av kluster och kompetens möter samhällsutmaningar • Snabb anpassning till digitaliseringen, med utvecklade samhällstjänster • Utvecklad delningsekonomi skapar nya tjänster • Ökad närvaro i internationella nätverk och samarbeten • Utvecklade testbäddar
SVAGHETER • Ojämn nyföretagsamhet mellan kommuner • Få utländska företagsetableringar • Få exporterande företag och låg andel export av BRP • Lägre företagsamhet bland kvinnor och utlandsfödda • Sysselsättningen främst kopplad till intern köpkraft och konsumtion	HOT • Förlorad konkurrenskraft mot Stockholm och omvärld • Innovationskraften i offentlig sektor otillräcklig - produktivitetsförbättring och effektivisering uteblir • Potentialen tas ej tillvara – svårare att locka hit investeringar och besökare och attrahera riskkapital • Utlandsägda företag tappar konkurrenskraft och lämnar regionen

Underlagsmaterial finns på www.regionuppsala.se/RUS

REGIONFÖRBUNDET
Uppsala län

2016-05-12

Bakgrund

Under 2015-2016 har ett nytt förslag till Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län förberetts. Förslaget skickas ut på remiss från 12 maj till 30 september 2016. Enligt tidplanen ska regionförbundets förbundsfullmäktige besluta om strategin i december 2016, för att sedan fastställas av ett nybildat regionfullmäktige för Region Uppsala i jan/feb 2017.

I remissversionen förslås att regionens vision är:

”Ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft”

Strategins olika mål och förslag till åtaganden samlas under tre prioriterade områden:

- ***En region för alla***
- ***En växande region***
- ***En nyskapande region***

Varje prioriterat område innehåller mätbara mål – totalt elva mål – som visar vad som behöver uppnås på länsnivå.

I denna bilaga beskrivs och konkretiseras varje mål. För att ge målen relevans kan flera mål brytas ner på kommunal nivå, utifrån nuläge och ambition i respektive kommun. Det är upp till varje kommun att välja egen målnivåer, som relaterar till nuläge och ambition.

Frågor kan besvaras av bitr regiondirektör Tomas.Stavbom(at)regionuppsala.se

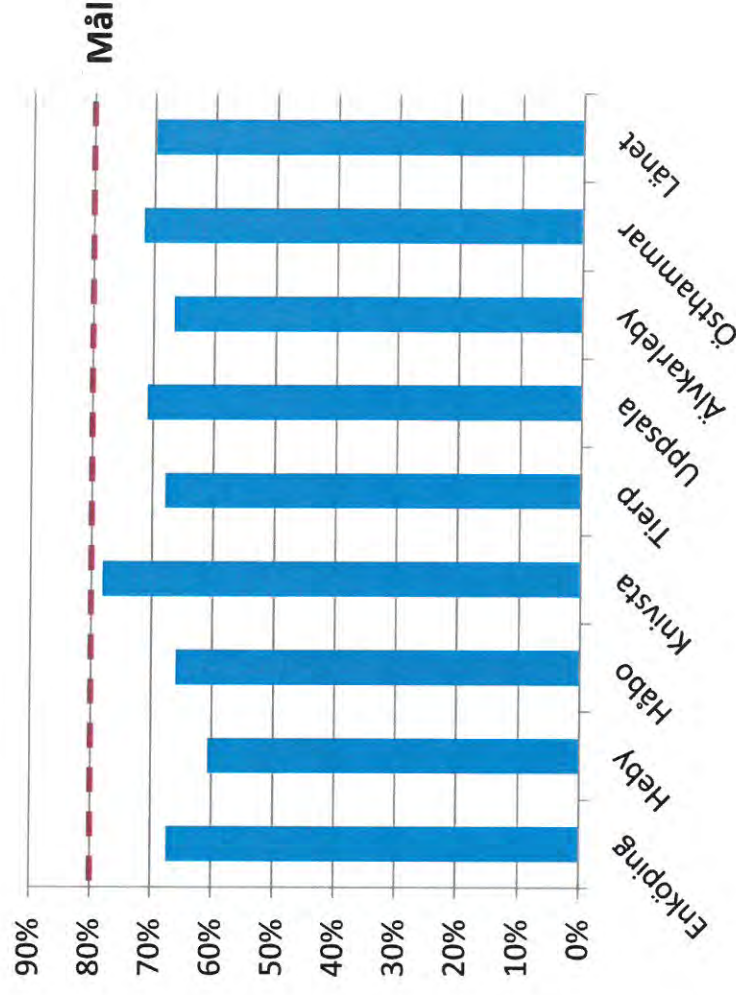
EN REGION FÖR ALLA

- A. Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska överstiga 80 procent.
- B. Andelen 30-34-åringar som har minst en tvåårig eftergymnasial utbildning ska överstiga 57 %.
- C. Andelen sysselsatta i åldrarna 20-64 år ska överstiga 80 %.
- D. Regioninvånarna ska ha landets högsta självskattade hälsa, med minskade skillnader mellan grupper och individer.

A. Examen från gymnasieskolan inom 4 år

Uppnådd examen från gymnasieutbildning är ofta ett krav för att kunna få inträde på arbetsmarknaden. En god genomströmning är avgörande för regionens kompetensförsörjning och kostnadsbesparande för kommunerna.

Måttet på genomströmning har anpassats till den reformerade gymnasieskolan, Gy 2011, och utgår från andelen elever som uppnått examen inom fyra år.

Mål: Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska överstiga 80 procent.

Indikator: Gymnasieelever med examen inom 4 år.

Baslinje: 70 % år 2015, för nybörjarelever ht 2011

Källa: Skolverket

	Enköping	Heby	Håbo	Knivsta	Tierp	Uppsala	Älvkarleby	Östhammar	Länet
Totalt	67%	61%	66%	78%	68%	71%	67%	72%	70%
Män	63%	51%	67%	69%	65%	68%	67%	68%	66%
Kvinnor	73%	71%	66%	86%	71%	75%	67%	75%	74%

B. Andel med eftergymnasial utbildning

Målet om andelen 30-34 åringar med minst tvåårig eftergymnasial utbildningen knyter an till europeiska och nationella utbildningsmål. Uppsalaregionen (54,7%) överskrider redan idag både det nationella målet (40-45 %) och det europeiska målet (40 %).

Utbildningsnivån har ökat både i länet och i riket som helhet. Det råder dock stora skillnader mellan män och kvinnor, där kvinnor generellt sett har högre utbildningsnivå. Det råder även stora skillnader i utbildningsnivå mellan länets kommunerna.

Mål: Andelen 30-34-åringar som har minst en tvåårig eftergymnasial utbildning ska överstiga 57 %.

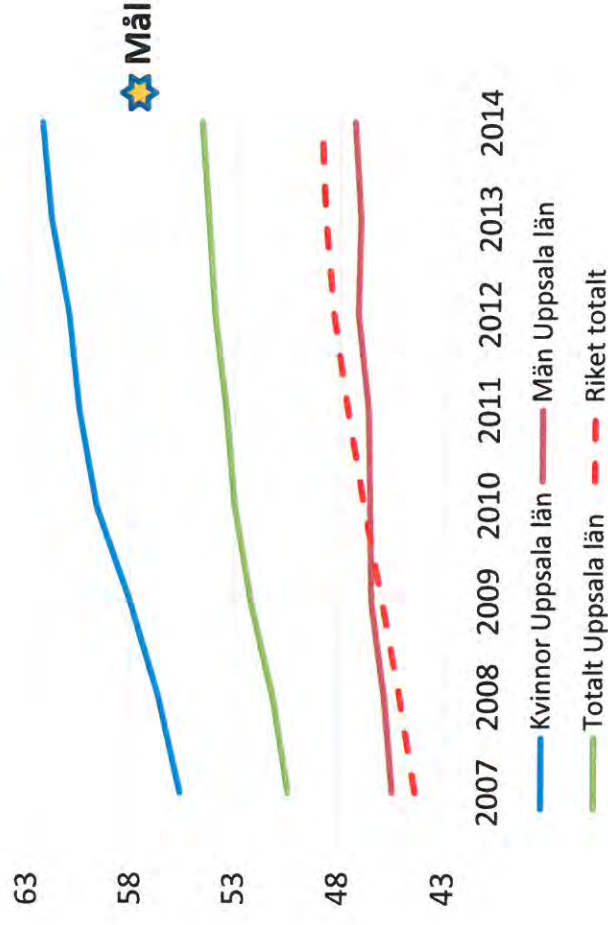
Indikator: Andelen 30-34 åringar som har minst en tvåårig eftergymnasial utbildning

Baslinje: 54,7 %, år 2014

Källa: Statistiska centralbyrån

	2010	2011	2012	2013	2014
Uppsala län	53,0	53,4	54,0	54,3	54,7
Riket	46,8	47,6	48,3	48,7	48,9

Andel med eftergymnasial utb 30-34 år

C. Sysselsättningsgrad

Det europeiska målet för sysselsättning bland kvinnor och män 20-64 år är satt till 75 % år 2020. Motsvarande sysselsättningsmål för Sverige är 80 %. I Sverige ska höjningen främst ske i grupper med en svag förankring på arbetsmarknaden, såsom gymnasieavhoppade unga, funktionsnedsatta och utrikesfödda samt genom insatser för att motverka långtidsarbetslöshet.

- Sysselsättningsgraden skiljer sig åt mellan länets kommuner; 74 % till 86 %.
- Sysselsättningsgraden bland män är generellt sett är högre än bland kvinnor.
- Studerande räknas inte som sysselsatta.

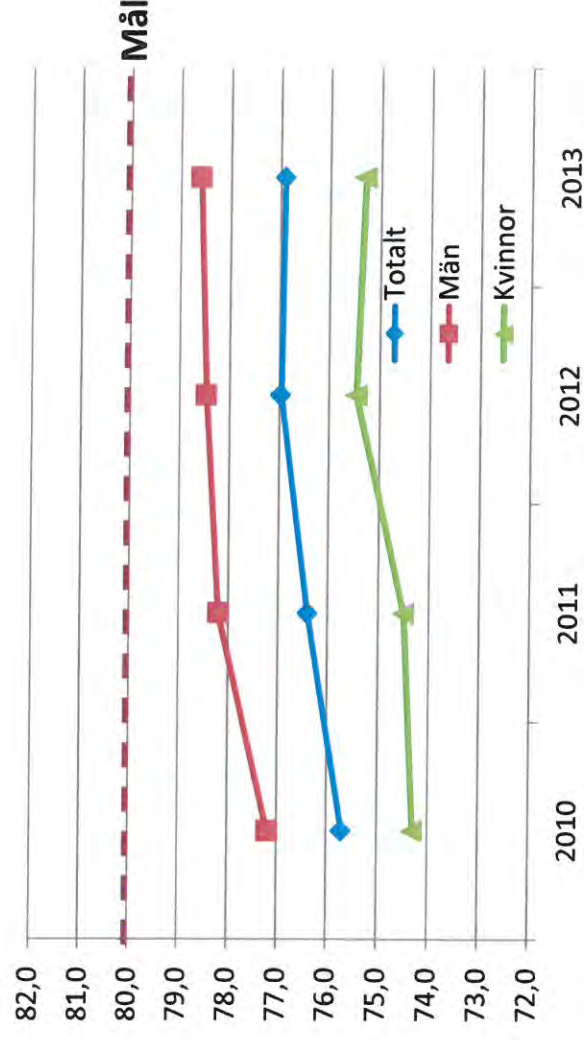
Mål: I Uppsalaregionen ska andelen sysselsatta i åldrarna 20-64 år överstiga 80 %

Indikator: Nattbefolkningens förvärvsfrekvens

Baslinje: 76,9 %, år 2013.

Källa: SCB

2013	Total	Kvinnor	Män
Enköping	81,8	79,8	83,8
Heby	79,3	76,1	82,4
Håbo	83,6	81,5	85,6
Knivsta	86,4	84,5	88,2
Tierp	77,3	73,7	80,8
Uppsala	74,1	72,9	75,2
Älvkarleby	75,9	73,8	78,0
Östhammar	83,8	80,9	86,5
Uppsala län	76,9	75,3	78,6
Riket	77,1	75,7	78,5

C. Självskattad hälsa

73 procent av den vuxna befolkningen skattar sin egen hälsa som bra eller mycket bra. Män uppger att de mår bra eller mycket bra i högre utsträckning än kvinnor, i alla åldersgrupper.

Den senaste enkäten genomfördes år 2012. Ny enkät genomförs år 2016.

Högst självskattad hälsa i landet har invånarna i Stockholms, Jönköpings och Hallands län. Där angav 75 procent att de hade bra eller mycket bra hälsa år 2012.

Mål: Regioninvånarna ska ha landets högsta självskattade hälsa, med minskade skillnader mellan grupper och individer.

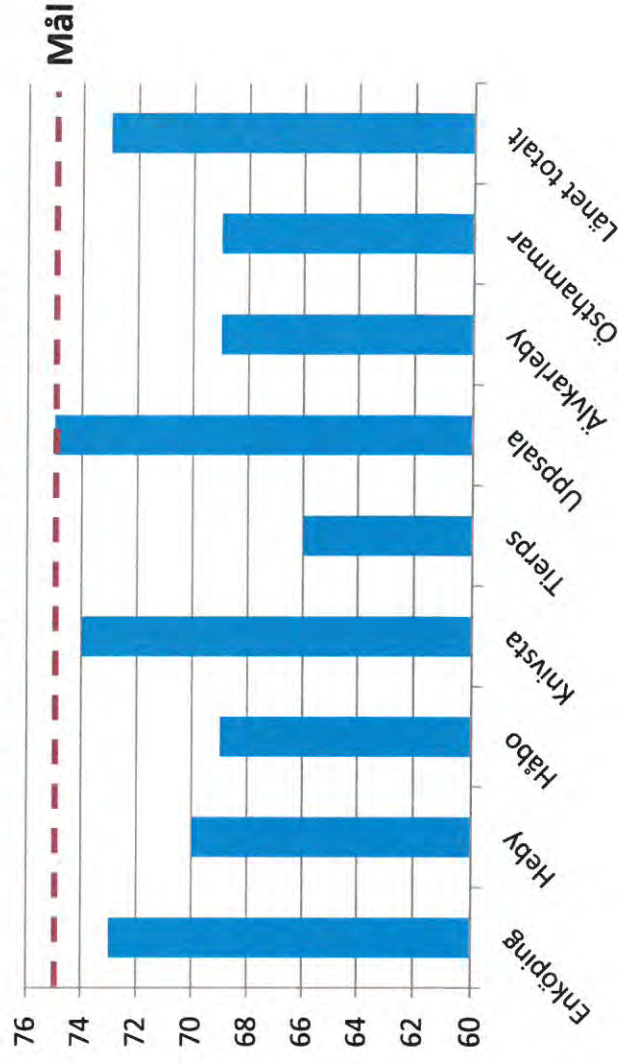
Indikator: Självskattad hälsa (16-85+ år)

Baslinje: 73 %, år 2012

Källa: Folkhälsomyndigheter. Liv och hälsa-undersökningen. SKL Öppna jämförelser

2012	Män	Kvinnor	Totalt
Enköping	77	68	73
Heby	68	73	70
Håbo	69	69	69
Knivsta	74	73	74
Tierps	68	64	66
Uppsala	77	73	75
Älvkarleby	71	69	69
Östhammar	69	69	69
Länet totalt	76	70	73
Riket	75	71	73

God självskattad hälsa 2012, totalt

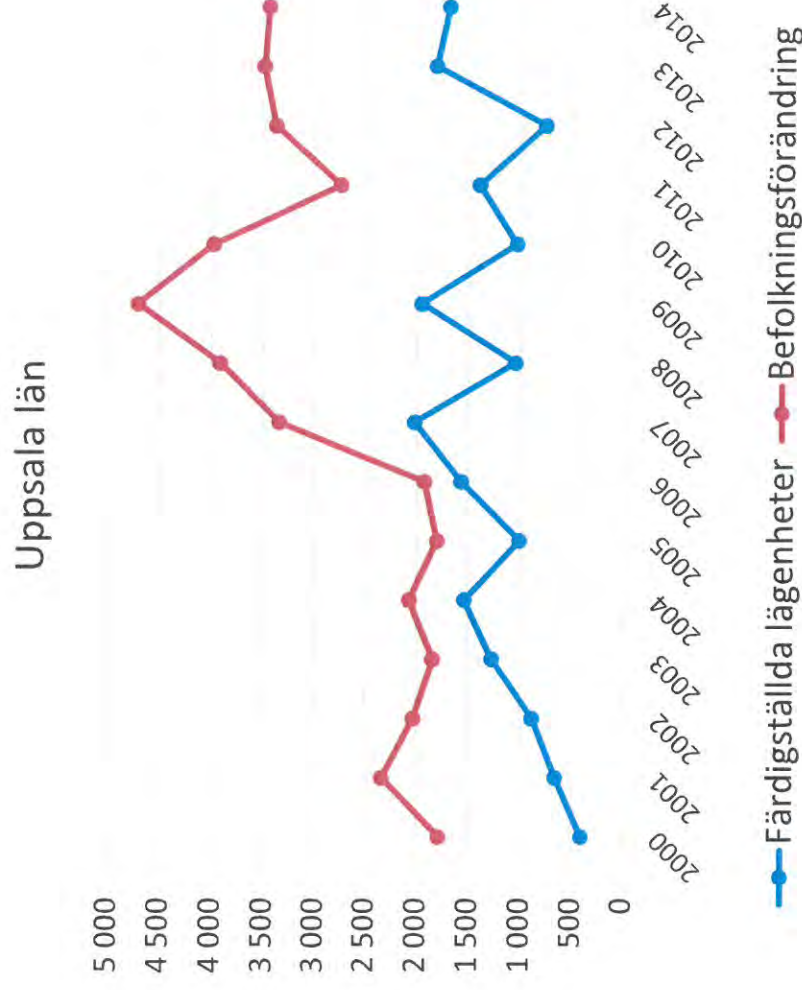
EN VÄXANDE REGION

- E. Planera för ca 5000 bostäder per år till år 2023 för att bygga ikapp behoven och därefter ca 2100 nya bostäder per år för att möta befolkningstillväxten.
- F. De samlade utsläppen av växthusgaser, i absoluta tal, ska minska med minst 40 procent till år 2030 jämfört med år 1990.
- G. Minst 95 procent av alla hushåll och verksamheter ska vara anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband minst 100 Mb/sek till 2030.
- H. Antalet resor i kollektivtrafiken ska fördubblas till år 2020 och kollektivtrafikens marknadsandel av motoriserade resor ska fördubblas till år 2030.

E. Ökat bostadsbyggande

För att befolkningsökningen långsiktigt ska kunna hålla prognosen krävs att bostadsbyggandet håller en tillräckligt hög nivå. För att bygga ikapp bostadsunderskottet, möjliggöra omflyttning och möta befolkningstillväxten behöver det byggas omkring 43 000 bostäder till år 2030 och totalt 90 000 till år 2050.

Mellan 2000 och 2014 färdigställdes drygt 19 000 lägenheter i länet. Under samma period ökade befolkningen med nära 43 000 personer. Under 2014 färdigställdes 1703 lägenheter.

Mål: Planera för ca 5000 bostäder per år till år 2023 för att bygga ikapp behoven och därefter ca 2100 nya bostäder per år för att möta befolkningstillväxten.

Indikator: Färdigställda lägenheter i nybyggda småhus och flerfamiljshus i Uppsala län

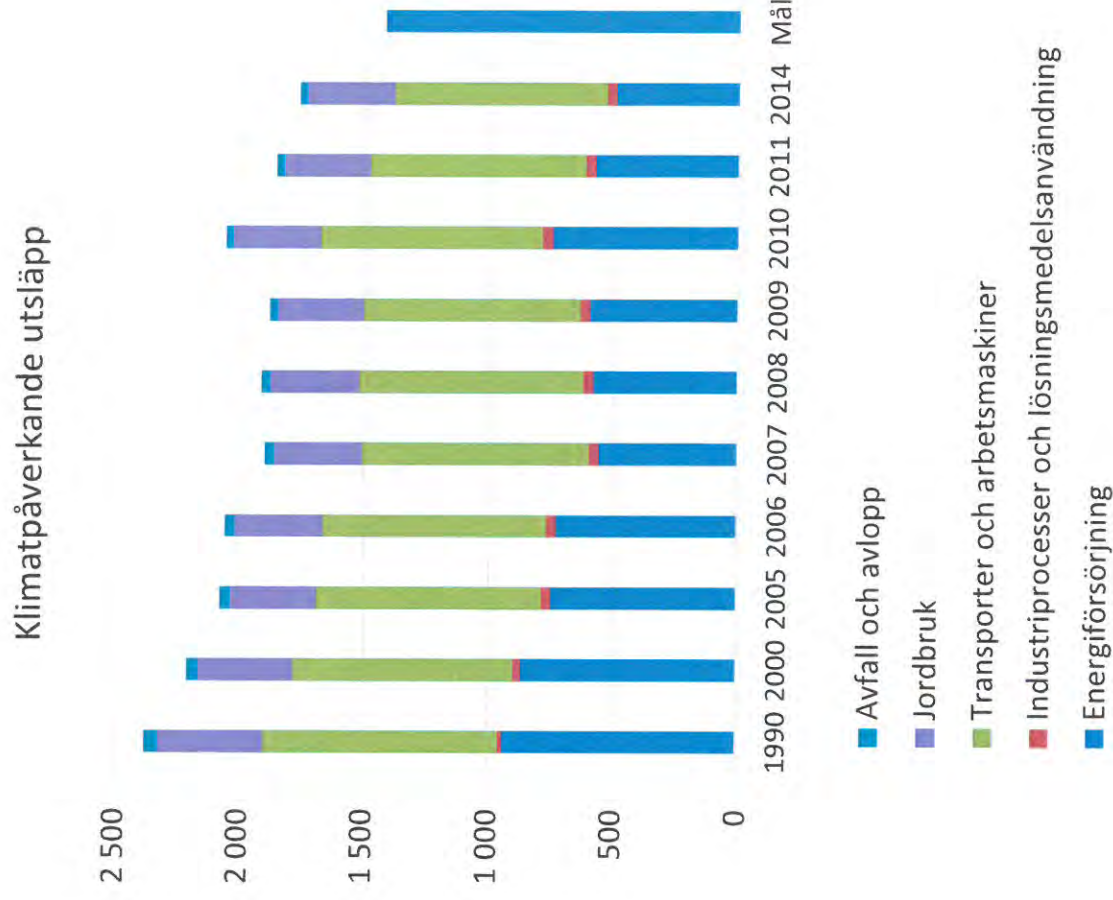
Källa: Statistiska centralbyrån

F. Minskade klimatpåverkande utsläpp

Mellan 1990 och 2014 minskade de totala utsläppen av växthusgaser i Uppsala län med ca 26 %, trots befolkningsökningen.

Sveriges nationella klimatmål är att utsläppen år 2020 bör vara 40 procent lägre än år 1990. Det nationella målet gäller för de verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter. Målet har en högre ambitionsnivå än det åtagande som Sverige har enligt EU:s bördefördelning.

De främsta klimatpåverkande sektorerna i länet utgörs av transporter och arbetsmaskiner samt energiförsörjning

Mål: De samlade utsläppen av växthusgaser i länet, i absoluta tal, ska ha minskat med minst 40 procent till år 2030, jämfört med år 1990

Indikator: Klimatpåverkande utsläpp per invånare

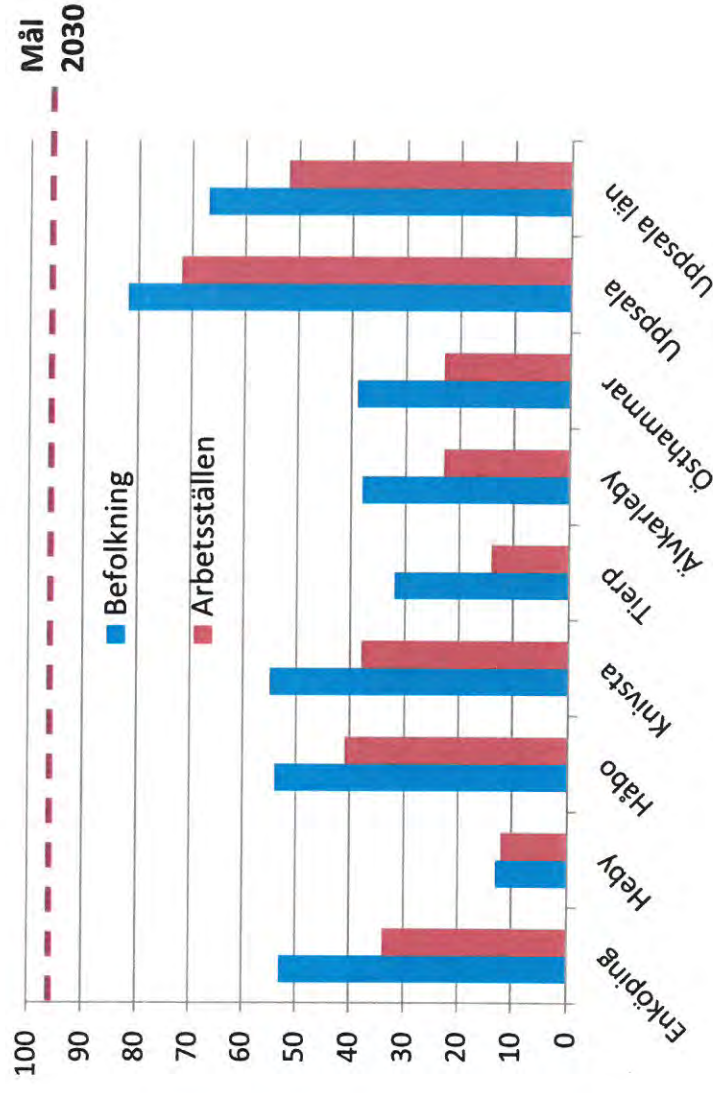
Baslinje: 2 380 000 tonCO₂-ekvivalenter, år 1990

Källa: Naturvårdsverket, miljomal.se

G. Kapacitetsstarkt bredband

I digital agenda för Sverige har regeringen angett att Sveriges mål ska vara bredband i världsklass = 90 % av befolkning och arbetsställen bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s senast 2020. I Uppsala län finns stora brister. Många har tillgång till ADSL, men med låg hastighet, vilket gör det svårt att utföra arbete och tjänster på ett smidigt sätt. Det högre målet på minst 95 procent är satt till 2030.

Mellan 2011 och 2015 har andelen hushåll med bredband ökat från 41 % till 67 % , och bland arbetsplatser har andelen ökat från 34 % till 52%. I riket uppgår andelarna till 68 % och 58 %.

Mål: Minst 95 procent av alla hushåll och verksamheter ska vara anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband på minst 100 Mb/sek till 2030.

Indikator: Andel befolkning och arbetsställen som har tillgång till bredband med en hastighet på minst 100 Mbit/s

Baslinje: 2015 (67 % bef, 52 % arb)

Källa: Post- och Telestyrelsen

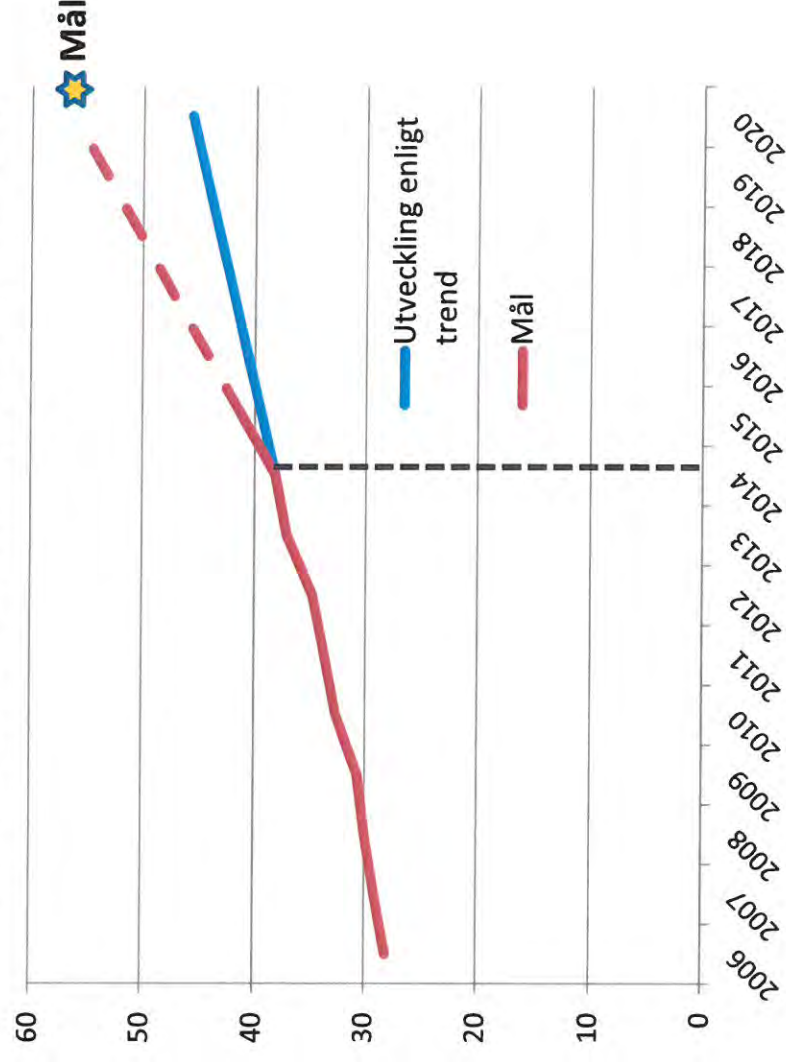
H. Fördubblad kollektivtrafik

Resandet med kollektivtrafik i länet har ökat med en tredjedel sedan 2006, framför allt inom tågtrafiken. Cirka 40 miljoner resor gjordes med kollektivtrafiken i Uppsala län under 2014, varav 22 miljoner i stadstrafiken i Uppsala.

Under 2014 uppgick kollektivtrafikens marknadsandel av det motoriserade resandet i länet till 26 procent.

Målen för kollektivtrafiken fastställs i trafikförsörjningsprogrammet för Uppsala län.

Miljoner resor med kollektivtrafik i Uppsala län

Mål: Antalet resor i kollektivtrafiken ska fördubblas till år 2020 och kollektivtrafikens marknadsandel av motoriserade resor ska fördubblas till år 2030.

Indikator: Andel resor i kollektivtrafiken

Baslinje: 2014

Källa: Kollektivtrafikförvaltningen UL

EN NYSKAPANDE REGION

- I. Antalet globalt konkurrenskraftiga innovativa och entreprenöriella företag ska öka. Indikatorer: antalet exporterande företag och exportvärdets andel av BRP.
- J. Privata och offentliga investeringar i FoU ska uppgå till minst 6 % av bruttoregionalprodukten (BRP).
- K. Antal nystartade företag per år ska överstiga 13 företag per 1000 inv.

I. Globalt konkurrenskraftigt näringsliv

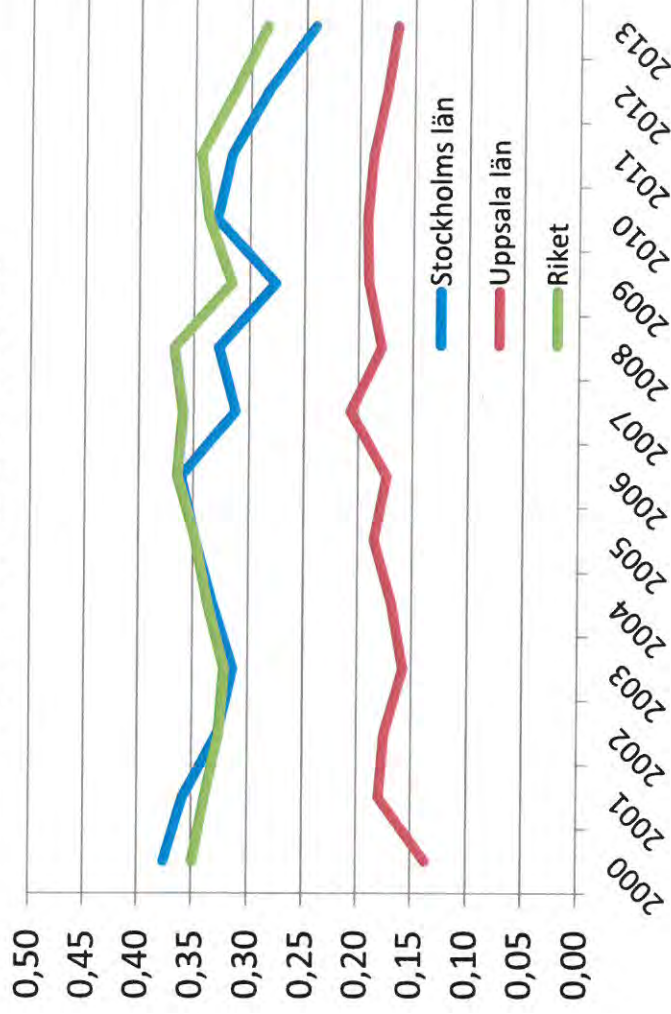
Tidigare studier visar att

Uppsala-regionens internationella företag har god konkurrenskraft och att regionens exportsektor är liten men konkurrenskraftig.

Eftersom merparten av framtida tillväxt sker utanför landets gränser behöver antalet konkurrenskraftiga innovativa och entreprenöriella företag öka. Detta mäts i antalet företag som exporterar och det samlade exportvärdets andel av BRP.

	Antal exporterande företag	Andel av alla företag (minst 1 syss)
2010	875	8%
2011	851	8%
2012	842	7%
2013	924	8%

Exportvärdets andel av BRP

Mål: Antalet globalt konkurrenskraftiga innovativa och entreprenöriella företag ska öka.

Indikator: Antalet exporterande företag och exportvärdets andel av BRP (varor).

Baslinje: 924 år 2013 och 17 % år 2013

Källa: Statistiska centralbyrån, Företagsregistret

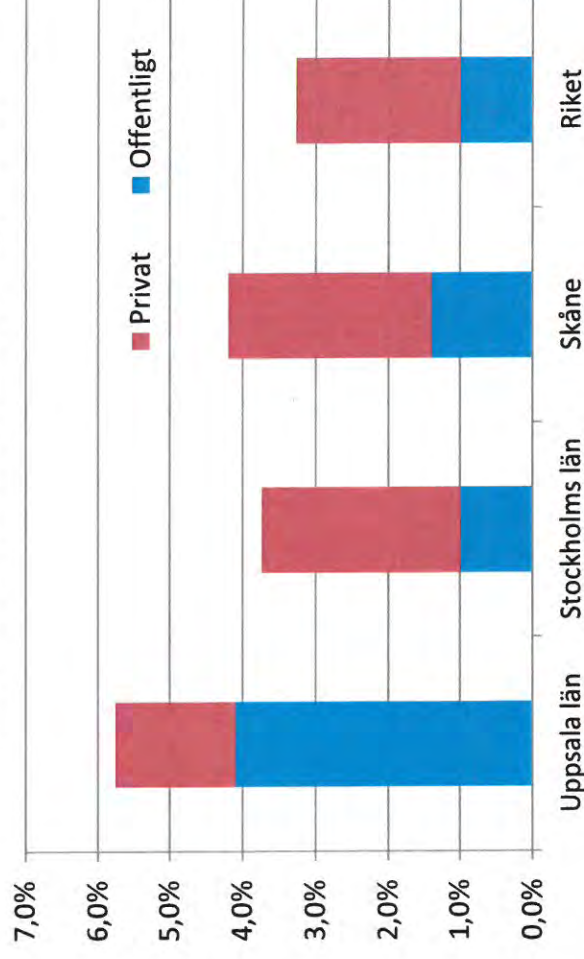
J. FoU-investeringar

En av kärnindikatorerna i strategin Europa 2020 är andelen av privata och offentliga investeringar i FoU. Målet för EU är att nå 3 procent, i Sverige eftersträvas 4 procent.

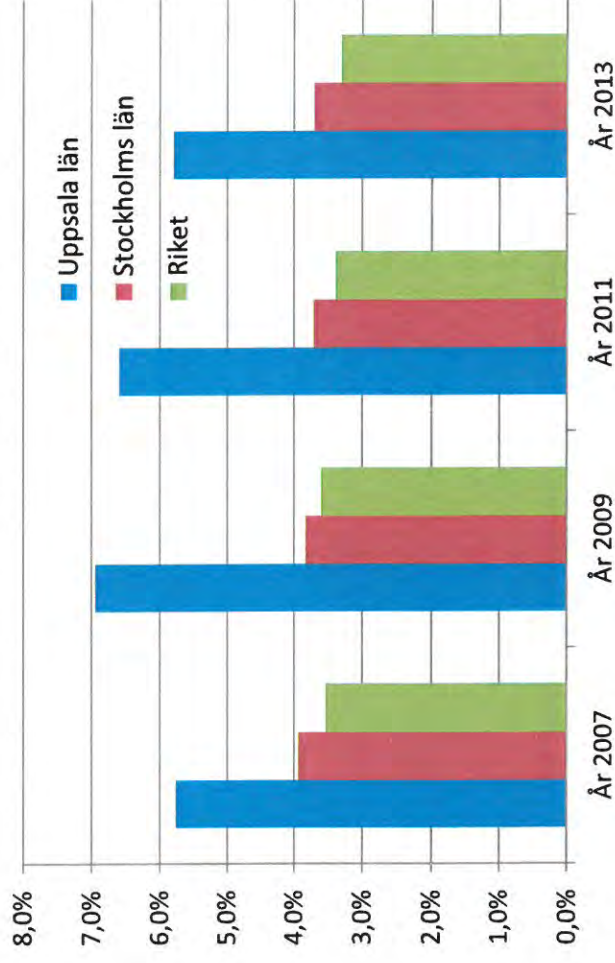
FoU-intensiteten i Uppsala län är högst i Sverige, och utmärker sig även i ett internationellt perspektiv.

De offentliga investeringarna i FoU svarar för ca 70 % av investeringarna i Uppsala län. 5,8 procent av BRP motsvarar omkring 7,4 miljarder kronor.

Privata och offentliga investeringar i FoU

Andel investeringar i FoU 2007-2013

Mål: Privata och offentliga investeringar i FoU ska uppgå till minst 6 % av bruttoregionalprodukten (BRP). (Bas: 5,8 % år 2013.)

Indikator: Offentliga och privata investeringar i FoU som andel av bruttoregionalprodukt (BRP)

Baslinje: 5,8 %, år 2013

Källa: Statistiska centralbyrån

K. Nyföretagande

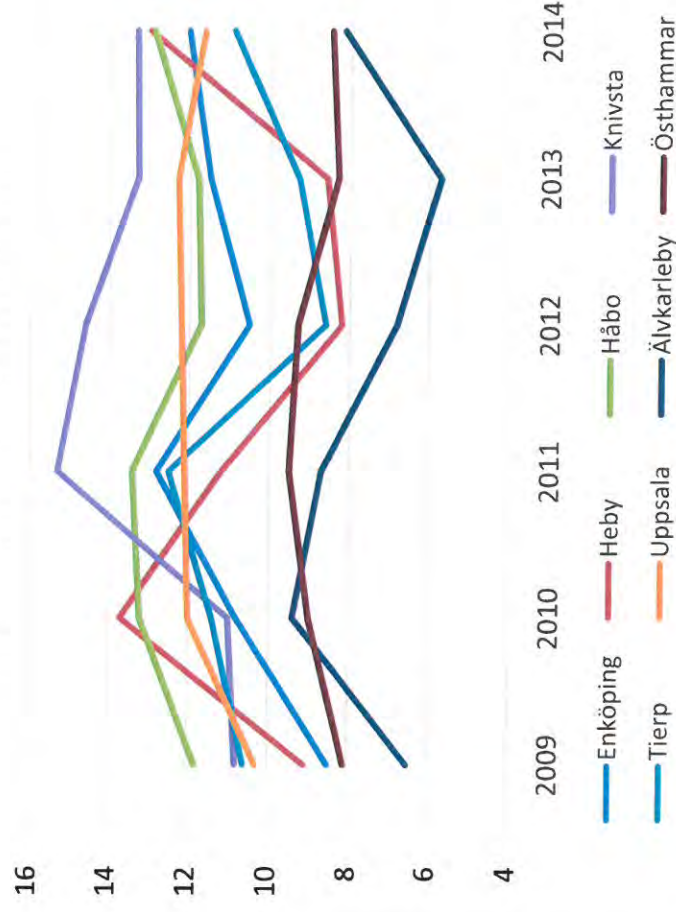
Nyföretagandet i länet följer utvecklingen för riket. I riket startades 11,9 företag per tusen invånare år 2014. I Uppsala län startades ca 2 600 nya företag år 2014, vilket motsvarar 11,6 företag per tusen invånare 16-64 år. Trenden över de tre senaste mätillfällena är svagt positiv, men länet når ännu inte målet om 13 företag per 1000 invånare.

Utfallet påverkas av konjunkturutvecklingen , näringslivets struktur i olika kommuner och nyföretagaranda.

Mål: I Uppsalaregionen ska det årligen startas minst 13 företag per 1000 invånare
Indikator: Antalet nystartade företag per 1000 invånare (16-64 år)
Baslinje: 11,6 år 2014
Källa: Tillväxtanalys

Kommun	Per 1000 invånare år 2014	Totalt (antal)
Enköping	12,1	306
Heby	13,0	106
Håbo	12,9	162
Knivsta	13,4	133
Tierp	10,9	134
Uppsala	11,7	1 617
Älvkarleby	8,2	45
Östhammar	8,5	108
Länet	11,6	2 611

Antal nya företag per 1000 inv.

§ 142

Dnr KS-2014-373

Dpl 003

Miljöpolicy

Enligt uppdrag från Kommunstyrelsens arbetsutskott har Strategienheten utvärderat Östhammars kommuns miljöpolicy antagen av KF 1998. Utvärderingen genomfördes genom internremiss under hösten 2014. Med utvärderingen och omvärldsanalys av andra kommuners och organisationers arbete policydokument för miljöfrågor som grund, föreslår Strategienheten att *Miljöpolicy* ersätts med *Policy för ekologisk hållbarhet*, som ett led i arbetet att bredda arbetet med hållbar utveckling samt ge utrymme för eventuellt kommande policydokument kring social respektive ekonomisk hållbarhet. Förslag till policy har arbetats fram av Strategienheten.

Miljösakkunnig Camilla Andersson föredrar ärendet. Chef för strategienheten Marie Berggren medverkar.

Arbetsutskottets förslag 2016-05-24

Kommunstyrelsen beslutar att

- Förslag till policy för ekologisk hållbarhet remitteras till samtliga kommunala nämnder.
- Under hösten 2016 bearbetas eventuella synpunkter.
- Policy för ekologisk hållbarhet förs upp för antagande i Kommunfullmäktige 15 november 2016.

Kommunstyrelsens beslut

- **Förslag till policy för ekologisk hållbarhet remitteras till samtliga kommunala nämnder.**
- **Under hösten 2016 bearbetas eventuella synpunkter.**
- **Policy för ekologisk hållbarhet förs upp för antagande i Kommunfullmäktige 15 november 2016.**

Delges:

Samtliga nämnder
Camilla Andersson
KS
KF

REMISS:**Synpunkter önskas på förslag till Policy för ekologisk hållbarhet (ersätter Miljöpolicy)**

Kommunstyrelsen bjuder in samtliga nämnder att ge synpunkter på föreslagen Policy för ekologisk hållbarhet för Östhammars kommun. Beslut om policy beräknas tas av Kommunfullmäktige 15 november 2016.

Utöver allmänna synpunkter önskas särskilt synpunkter kring:

1. Möjlighet att implementera policyn som ett av nämndens styrande dokument?
2. Möjligheter att implementera policyn i uppdrag och daglig verksamhet inom nämndens verksamhetsområde?
3. Läsbarhet och omfattning.

Svar skickas senast 23 september 2016 till kommunstyrelsen@osthammar.se.

Bakgrund

Enligt uppdrag från Kommunstyrelsens arbetsutskott har Strategienheten utvärderat Östhammars kommuns miljöpolicy antagen av KF 1998. Utvärderingen genomfördes genom internremiss under hösten 2014.

Med utvärderingen och omvärldsanalys av andra kommuners och organisationers arbete policydokument för miljöfrågor som grund, föreslår Strategienheten att Miljöpolicy ersätts med Policy för ekologisk hållbarhet. Detta som ett led i arbetet att bredda arbetet med hållbar utveckling och ge utrymme för eventuellt kommande policydokument kring övriga dimensioner; social respektive ekonomisk hållbarhet.

Under samma tidsperiod har även miljömål och styrtal för Östhammars kommun uppdaterats, för att konkretisera målstyrning av kommunens verksamheter inom fyra fokusområden. Policyn för ekologisk hållbarhet omfattar kommunens samtliga verksamheter i ett bredare perspektiv.

Bilaga:**Förslag Policy för ekologisk hållbarhet**

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Förslag till:

Policy för ekologisk hållbarhet

För att bli världens bästa lokalsamhälle ska Östhammars kommun aktivt arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling. Kommunen ska kontinuerligt utveckla och förbättra sitt miljöarbete och ge medborgare och näringsliv förutsättningar att utveckla den lokala såväl som den globala miljön. En del i den hållbara utvecklingen omfattar förståelsen av naturens betydelse för människors hälsa och välbefinnande. Naturen har ett skyddsvärde och människans rätt att förändra och bruka den är förenad med ett ansvar att förvalta naturen väl.

För att kunna arbeta effektivt med ekologisk hållbarhet har vi enats kring dessa gemensamma utgångspunkter. Vårt handlande ska utgå från;

Planetära gränser Vi ska förhålla oss till att naturens förmåga att producera varor och tjänster sätter gränserna för hur vi kan ta resurser i anspråk samt ta hänsyn till en rättvis fördelning av dessa. Vi inser att ekosystemtjänster är en viktig del av samhällsekonomin.

Försiktighetsprincipen Det är ofta svårt att identifiera fullständiga konsekvenser av vårt handlande. Vi ska därför förebygga både tänkbara och möjliga skador och försämringar för människors hälsa eller miljön.

Resurshushållning Vi ska i våra beslut ta hänsyn till vilka resurser som tas i anspråk och minska användningen av naturresurserna. Kommunen ska i sitt arbete minska användningen av material och naturresurser, effektivisera energianvändningen och minska påverkan på naturmiljöer.

Kretsloppsprincipen Det som utvinns ur naturen ska på ett uthålligt sätt kunna användas, återanvändas, återvinnas som material eller energi, eller slutligt omhändertas med minsta möjliga resursförbrukning och utan att naturen skadas.

I syfte att bevara och utveckla goda miljöer för både människa, växter och djur nu och i framtiden ska vi ta hänsyn till natur- och kulturvärden samt värden för friluftsliv och folkhälsa. Kommunen ska skapa fysiska och sociala förutsättningar för miljöanpassat beteende och ha miljökrav som aktivt instrument i alla upphandlingar och inköp. Vi ska öppet redovisa och informera om kommunens miljöarbete och miljöpåverkan.

Remissvar på förslag till Ekologisk hållbarhet

Allmänna synpunkter

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att policyn ska heta "Policy för hållbar utveckling". Med anledning av att det är en process, som pågår hela tiden och på sikt borde inrymma även den ekonomiska och sociala hållbara utvecklingen. Då kan underrubriker fyllas på vartefter policyerna blir färdiga.

Särskilda synpunkter

Möjlighet att implementera policyn som ett av nämndens styrande dokument

Barn- och utbildningsnämnden anser att ett styrande dokument för ekologisk hållbarhet inte kommer att innebära några svårigheter att implementera den på förvaltningsnivå.

Möjlighet att implementera policyn i uppdraget och daglig verksamhet inom nämndens verksamhetsområde

Utifrån ovanstående så kommer det inte att innebära någon större förändring ute i verksamheten, eftersom vi har det nationella uppdraget att all undervisning ska anlägga övergripande perspektiv. Där miljöperspektivet är ett av fyra perspektiv. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling. Detta innebär att policyn blir ett styrdokument enbart på förvaltningsnivå, eftersom det redan finns styrande dokument i läroplanen för verksamheten.

Läsbarhet och omfattning

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att en definition av begreppet ekologisk hållbarhet skall skrivas in i policyn. För att ha en gemensam tolkning av begreppet. Vidare menar Barn- och utbildningsnämnden att Östhammars kommuns miljömål även bör finnas med i policyn.

Om denna policy ska vara ett dokument även för allmänheten anser Barn- och utbildningsnämnden att de fyra perspektiven för policyn bör beskrivas ytterligare, så att allmänheten får förståelse för innehållet.